Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН
№ 187 (14.049).
1968 АВГУСТ 11 ЯКШАНБА
Баҳоси 2 тийин.

ТАСС АХБОРОТИ

«КОСМОС-235» ПАРВОЗДА

1968 йил 9 августда Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-235» учирилди.

Йўлдош ичига ТАСС 1962 йил 16 мартда эълон қилган программага мувофиқ, космик фазони тадқиқ қилишни давом эттириш учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган. Йўлдош параметрлари қуйидагича орбитага чиқарилди:

Бошланғич айланиш даври — 89,4 минут;

Ер юзасидан максимал узоқлашуви (аппогейда) — 303 километр;

Ер юзасидан минимал узоқлашуви (перегейда) — 207 километр;

Орбитанинг оғиши — 51,8 градус.

Йўлдошда илмий аппаратлардан ташқари 19,995 мегагерц частотада ишлайдиган радиопередатчик, орбита элементларини аниқ ўлчайдиган радиосистема, приборлар ва илмий аппаратларнинг ишлаши тўғрисидаги маълумотларни ерга юбориб турадиган радиотелеметрик система бор.

Йўлдошга ўрнатилган аппаратлар нормал ишлаб турибди. Координациялаш-ҳисоблаш маркази олинаётган маълумотларни ишлаб чиқмоқда.

ТОШКЕНТ БИНОКОРЛАРНИ ШАРАФЛАМОҚДА

9 августда Ўзбекистон пойтахтида бинокорлар кунига бағишланган тантанали йиғилиш бўлди.

Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари С. Р. Расулов кириш нутқи сўзлаб, йиғилишни очди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов доклад қилди.

В. И. Ленин номидаги Тошкент электрон техникаси заводининг мастери В. Ситникова шаҳар меҳнаткашлари номидан бинокорларга чуқур миннатдорчилик ҳис-туйғуларини изҳор қилди.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги А. М. Акрамхўжаев, Республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи, Тошкентдаги 169-мактабнинг директори М. Одилова ва бошқалар сўзлаган нутқларида мана шу миннатдорчиликка қўшилишдилар. «Росташстрой» трестининг бошқарувчиси В. Н. Маркин ва «Главташкентстрой» ходими Р. Зиёев бинокорларнинг шонли ишлари тўғрисида гапириб бердилар.

Вьетнам Демократик Республикаси маданият ходимлари делегациясининг бошлиғи, ВДР Маданият министрининг ўринбосари Ку Гюи Кан Тошкент бинокорларига самимий салом топширди.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бюро аъзолари И. Г. Анисимкин, Р. Қурбонов, Р. Н. Нишонов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюро аъзолигига кандидат М. Т. Турсунов, республика Олий Совети Президиуми раисининг ўринбосари А. С. Абдалин, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари М. З. Мирзаахмедов ўртоқлар қатнашдилар.

Бинокорлар куни шарафига катта байрам концерти қўйиб берилди.

БУГУН БИНОКОРЛАР КУНИ

ЧЕҲРАСИДА меҳнат завқи акс этиб турган бу геодезист Л. Березовская Чорвоқ ГЭСи биноси қурилишида ғайрат билан меҳнат қилмоқда.

Шу кунларда Чорвоқ ГЭСи қурилишида турбиналар учун қувурларни монтаж қилиш ишлари кенг авж олган. Суратда: қизғин иш пайти.

И. Глауберзон фотолари.

Илғор тажрибалар минбари

МАШИНА ТЕРИМИ — ИШ УНУМИ

Йилни йил қиладиган ҳам, ел қиладиган ҳам деҳқон. Режа билан иш тутган, янгиликка ихлосманд, меҳнатдан қочмайдиган деҳқонга доим ғалаба ёр бўлаверади. Деҳқон машинага таянганда янада катта ғалабаларни қўлга киритаверади. Буни бизнинг совхозимиз мисолида кўриш мумкин.

Совхозимиз Мирзачўлда ташкил этилган тўнғич хўжаликлардан бири. Партия ва ҳукуматимиз унинг тараққиёти учун катта моддий-техника ёрдами беряпти. Совхозимизни пахтачиликда илғор тажрибалар мактаби деб аташади. Бу ўринли. Чунки бу ерда ерни кузда шудгорлаш, баҳорда чигит экишдан тортиб, пахтани йиғиб-териб олишгача бўлган ҳамма ишлар машиналар гарданига ортилган. Совхознинг ўтмиши, ҳозири ва келажагига кўз ташласак, қуйидаги манзарани кўрамиз.

Дастлабки йилларда давлат пахта тайёрлаш плани бажарилмади. Гектаридан зўрға 9-10 центнер ҳосил олинди. Сорт паст бўлди. Олинган даромад сарфланган харажатни копламади. Шундай кезда давлатимиз моддий-техника ёрдамини аямади. Ишчиларимиз гарчанд ҳозиргидек катта мукофот олмасалар-да, маошини канда қилмади. Партия ва совет ташкилотлари оммани умидсизланмасликка чақирди.

Эндиликда Мирзачўл бағрига жойлашган илғор хўжаликлар ҳақида гап очилса, Акмал Икромов номли 26-совхоз тилга олинади. Бунга қувонамиз. Чунки давлатимизнинг ёрдами, халқимизнинг меҳнати зое кетмади. Йиллик пахта тайёрлаш планлари ошириб бажарилаяпти. Пахтанинг ялпи тоннаси кўпайяпти, сорти яхшиланяпти, ганнархи арзонлашяпти. Яна бир муҳим янгилик — планни қисқа муддатда, аъло сорт пахта ҳисобига бажариш одат тусига кирди. Масалан, 1967 йилда йигирма иш кунида давлатга 14 минг 600 тонна пахта сотиб, планни областда биринчилар қаторида бажардик.

Бундай муваффақиятнинг «сири» нимада? Ер бошқача бўлиб қолдими? Об-ҳаво, иқлим шароити ўзгардими? Эҳтимол сув, ўғит кўпайгандир? Йўқ, уларнинг ҳаммаси аввал қандай бўлса, ҳозир ҳам шундай. Одамларимиз пахтачиликни сабаби тирикчилик деб эмас, муқаддас бурч, қардош халқлар ўртасидаги интернационал дўстлигимиз рамзи деб билдилар. Совхозимиз коллективи янгилик тарафдори бўлди, машинага таянди, фан-техника ютуқлари, илғор усулларни дадил қўллади. Тағин бир «сир» шуки, оддий ишчилардан тортиб раҳбарларгача халқ, партия олдидаги масъулиятни тўла ҳис этиб, қаҳрамонона меҳнат қилди. Ғалабага олиб келган омиллар шулар.

Энди фактларга кўз ташлайлик. Кечаги тутум бугун эскириб қолипти. Шундай бўлгач, бугунгиси эртага эскириши турган гап. Пахтакорларимиз буни ҳисобга олиб, пахтачилик ишларини, хусусан теримни комплекс механизациялаш учун кураш бошладилар. Ишчи кучи кам бўлган бизнинг шароитимизда бу тадбир айнан қўл келди. Ҳамма турдаги машиналар сонини кўпайтирдик, уларнинг узлуксиз ишлашини таъминлаб, унумдорлигини оширдик. Дастлабки йилларда умумий майдоннинг 22-25 процентидаги ҳосил «зангори кема»ларда терилган бўлса, ўтган йили 84 процент майдондаги пахта машиналарда терилиб, саранжом-саришталаб олинди. Бу йил камида 95-96 процент майдонга одам оралатмай кутилган ҳосилни олиш чораларини кўряпмиз.

Юқорида кузги шудгордан тортиб ҳосилни йиғиб-териб олишгача бўлган ишлар забардаст машиналар гарданига ортилгани айтилди. Бу, хўжаликка жуда катта иқтисодий фойда келтирди. Бултур фақат пахтачиликдан 1 миллион 468 минг сўм соф фойда олинди. Натижада совхознинг экономикаси мустаҳкамланди, ишчиларнинг моддий манфаатдорлиги ортди. Қўшимча даромад сифатида бўлиб бериладиган рағбатлантириш фондидаги маблағ кўпайди.

Пахтачиликда қўл меҳнатини камайтириш, кўп куч ва маблағ талаб этадиган ишларни машиналар зиммасига ортиш учун нималар қилиш керак? Бу ҳақда кўп баҳслашув, мунозара, фикр алмашувлар бўлди, тажрибалар ўтказилди. Якуни пахтачиликда экин суғоришдан бошқа ишларнинг ҳаммасини механизм ва агрегатлар воситасида бажариш мумкинлигини кўрсатди. Бунинг учун малакали механизатор кадрлар тайёрлаш масаласи кун тартибига қўйилди. Дастлаб ҳар қайси бўлимдан 5-6 кишини механизаторликка ўқитдик. Аммо бу талабни қондирмади. Шундан кейин бригадалардан 3-4 кишини механизация мактаблари ва курсларига ўқишга юбордик. Ишимиз анча юришиб кетди. Лекин ҳамон кўнглимиз тўлмас эди. Дирекция ва партия ташкилотида маслаҳатлашиб шогирдлар тайёрлаш керак, деган хулосага келдик. Тажрибали механизаторларга 4-5 комсомол-ёшни шогирдликка бириктдик. Шу йўл билан малакали механизатор кадрлар отрядига эга бўлдик. Эътироф этиш керак, хотин-қизлардан механизатор кадрлар кам. Бу масалани ҳам тез фурсатда ҳал қиламиз.

Илғорлар тажрибаси — ўзгалар учун мактаб. Хўжалигимизда пахтадан муттасил юқори ҳосил етиштириб келаётган бўлимлар, бригадалар кўп. Шу бригадаларда пахтанинг таннархи арзон, сорти эса юқори. Масалан, Холбой Мирзаев, Эломон Эштоев бошлиқ бўлимлар янги ўзлаштирилган ерларнинг ҳар гектаридан 30-35 центнердан «оқ олтин» хирмони кўтаряпти. Бошқа бўлимларда ҳосилдорлик пастроқ. Илғорлик ва қолоқлик сабабини ўрганиб чиқдик. Илғорлар агротехника қоидаларини ўз вақтида амалга оширади. Уларда гектар тўла, кўчат сони бут. Культивация, ғўзани озиқлантириш, хуллас, ўсимликнинг тез ўсиб, ривожланишига кўмак берадиган тадбирлар бир соат ҳам кечиктирилмайди. Бачки шох асосий ниҳолнинг озуқасига шерик бўлади, аммо ҳосил бермайди. Уни дарҳол чилпиб ташлайди. Чеканка ҳосилдорликни 4-5 центнер кўтаради. Вақти етганда бу усул бир ҳафта ичида амалга оширилади. Ғўзани на чанқатмай ва на ғовлаб кетмайдиган қилиб суғоради. Энг муҳими — ғўзани ёшлигиданоқ машина теримига мослаб ўстиради. Шу тадбирлар амалга оширилаётганда ишчи кучини камроқ сарфлаш, хом ашё, ёнилғини тежашга эътибор берилади. Ёки бошқачасига айтганда, иқтисодий тежамкорлик бўлим ишчиларининг диққат марказида туради. Уларнинг шу методи ҳамма бўлим ва бригадаларга кенг тарқалди.

Фақат 1967 йилдагина машиналарда 12 минг 108 тонна «оқ олтин» терилди. Киши қувонса арзийдиган рақам. Лекин нега ҳамма ҳосил машиналарда териб олинмайди. Ахир ҳосил машиналарда йиғиштириб олинганда фурсат қисқаради, юқори сорт пахта миқдори ортади. Шаҳардан ёрдамчилар кутиб ўтирилмайди, ўқувчилар ва студентларнинг ўқишига ҳалақит берилмайди-ку! Тағин қанчадан-қанча маблағ хўжалик кассасида қолади. Шуларни ўйлаб 1968 йилдан бошлаб деярли ҳамма ҳосилни машиналарда териб олишга аҳд қилдик.

Яхши ниятимизга эътироз билдирган кишилар ҳам йўқ эмас. Улар машина етишмайди деса, биз янги машиналар сотиб оламиз, мавжудларини икки сменада ишлашга кўчирамиз, бунинг учун механизатор кадрларимиз етарли, деяпмиз. Улар меҳнатни қандай ташкил қилдингиз, деб сўраяпти. Биз ким қайси картага чигит эккан, ғўзани парвариш қилган бўлса, ўша картанинг пахтасини ҳам теради, деб жавоб қиляпмиз. Шундай қилинганда кўчат сони мавсум охиригача тўла сақлаб қолинади, механизатор йиғим-теримни қисқа фурсатда, ташкилий жиҳатдан уюшқоқлик билан ўтказишга ҳаракат қилади.

Яқинда совхозимизга мусобақадош ҳамкасбларимиз келишди. Ҳамма пайкалларни кўрсатдик, ютуқ-камчиликларимизни рўй-рост айтдик, уни бартараф этиш йўллари ҳақида маслаҳат сўрадик. Гектаридан 35-36 центнердан мўл «оқ олтин» хирмони кўтариш учун курашаётган Ҳаким Самадов, Ҳусан Худойбердиев, Асат Ерматов бошлиқ бўлимларнинг ишидан мусобақадошларимиз мамнун бўлди. Сабаби бўлим ишчилари парвариш қилаётган ҳар туп ғўзада ҳозирдаёқ 8-10 та бўлиқ кўсак бор. Шона қийғос гулга, гул кўсакка айланяпти. Ҳосил нишоналарининг тўкилиб кетишига йўл қўймаслик учун парвариш қизғин давом эттириляпти, август ойи охиригача яна икки парвариш ўтказилади.

Биз мусобақадош дўстларимизга автотрактор паркидаги 158 терим машинаси ремонтдан чиқарилиб, мавсумга шайлаб қўйилганини айтдик. Ҳадемай тележкалар, юк машиналари ремонти ҳам тугалланади.

Бўрибой Эсонов, Саъми Отамуродов, Сиддорқул Қурбонов, Нурмурод Қурбонов бошлиқ бригадаларнинг ғўзасини кўздан кечирган мусобақадошларимиз ҳосил чўғи 43-45 центнердан кам эмас, деган фикрни айтишди. Бу — тўғри. Лекин ҳамма бригадаларимиз ҳам шундай эмас. Умуман совхоз бўйича ҳосил нишоналаридан кўнгил тўлмайди. Биз ўзаро маслаҳатлашиб, август ойини ҳосилга ҳосил қўшиш ойи, деб эълон қилганмиз. Бирорта «универсал» пайкалдан чиққани йўқ. Культивация, суғориш, «шарбат» оқизиш графиги ошириб бажариляпти.

Х. ЛАТИПОВ,
Сирдарё областидаги Акмал Икромов номли 26-совхоз директори.

ҲАМКОРМИЗ

Халқлар манфаатининг ифодаси

«Марксизм-ленинизмга чексиз содиқлик, халқ оммасини социализм ғоялари, пролетар интернационализми руҳида тарбиялаш, буржуа идеологиясига қарши, барча антисоциалистик кучларга қарши муросасиз кураш олиб бориш социализм позицияларини мустаҳкамлашда ва империализм кирдикорларига зарба беришда қўлга киритиладиган ютуқларнинг гаровидир» дейилади социалистик мамлакатлар Коммунистик ва ишчи партияларининг Баёнотида. Братиславадаги учрашув коммунизм ғояларининг барқарорлигини, революцион ҳушёрликни, коммунизм тантаналари учун муштарак курашимиздаги ирода ва ҳаракатларимизнинг бирдамлигини яна бир бор намойиш қилди. Социализм душманларининг планларини чок-чокидан сўкди. Бу учрашув социалистик давлатларнинг халқаро нуфузи беқиёс ўсганлигини, ишчилар синфи ва коммунистик партияларнинг раҳбарлик роли ошганлигини, ҳеч ким социалистик давлатлар ўртасига нифоқ сола олмаслигини кўрсатди. Бутун совет халқи билан биргаликда Ўзбекистон олимлари шунга қаттиқ ишонадилари, бу тарихий ҳужжатда баён этилган фикрлар тинчлик иши учун, демократия, миллий-озодлик ва социализм ғалабаси учун курашаётган халқларнинг манфаатини кўзлайди.

Ҳ. САМАДОВА.
В. И. Ленин номидаги Тошкент давлат университети юридик факультетининг декани.

Тинчликка муштоқмиз

Социалистик мамлакатлар коммунистик ва ишчи партияларининг баёнотини прогрессив инсоният, бутун совет халқи қатори бизнинг заводимиз ишчи-хизматчилари, инженер-техниклари ҳам қизғин маъқулладилар. Чунки, бу тинчликсевар халқларнинг эзгу ниятларини ифодаловчи, халқларимиз қон билан қўлга киритган социалистик ва коммунистик тузумнинг афзаллигини кўрсатувчи янги бир тарихий ҳужжатдир.

Бу Баёнотда «Ишчилар синфи, деҳқонлар, зиёлилар, барча меҳнаткашлар ўз мамлакатлари учун, ер юзидаги барча кишилар учун тинчлик ва осойишталик бўлишига муштоқдирлар» дейилади. Дарҳақиқат биз ишчилар тинчликка муштоқмиз ва бу тинчликни ҳар он ҳис этамиз, ҳимоя қиламиз.

Ўзбекларда қўшнинг тинч — сен тинч деган гап бор. Гарчанд Андижон Братиславадан олисда бўлсада, биз у ердаги воқеаларни бутун вужудимиз билан кузатдик. Европадаги социалистик мамлакатларнинг бирдамлиги бизнинг муштарак ишимиздир. Братиславадаги қардош партиялари вакилларининг учрашуви бу бирдамликнинг метиндек мустаҳкамлигини яна бир кўрсатди. Ҳар галдагидек халқлар дўстлигига низо солмоқчи, социализм ишига қўпорувчилик қилмоқчи бўлганлар тарих олдида яна бир бор тилларини тишлаб қолдилар.

А. МАМАРАСУЛОВ,
Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Андижон ёғ комбинатининг прессловчиси.

ЗАВОД ТРАКТОР АЛМАШТИРИБ БЕРАДИ

САМАРҚАНД, 9 август. (ЎзТАГ). Самарқанд области механизаторлари «тракторни заводда алмаштириб олиш» деган янги гапни ишлатадиган бўлиб қолдилар. Бундан буён тракторчи машинасини капитал ремонтга топшириб, ўша куннинг ўзидаёқ янги машинада ер ҳайдашга жўнаб кетаверши мумкин.

Шаҳар яқинида барпо этилган поток линияли катта ремонт устахонаси биринчи бўлиб колхоз механизаторларига шундай хизмат қилиш системасига ўтди. Самарқанд областида шундай заводлардан тўрттаси ишлаб турибди. Бу заводларнинг ҳар бири фақат бир турдаги тракторни ремонт қилишга ихтисослашган.

ЗАРБДОР МЕҲНАТ УЧУН

Бутуниттифоқ социалистик мусобақасида эришган муваффақиятлари учун «Голодностепстрой» бошқармаси коллективига СССР Министрлар Совети билан ВЦСПСнинг биринчи пул мукофоти билан кўчма Қизил Байроғи берилди. Мирзачўлдаги қўриқ ерларни ўзлаштирувчилар биринчи ярим йилликда юксак ишлаб чиқариш кўрсаткичларига эришдилар.

«Амубухарканалстрой» бошқармаси, «Андижанводстрой» тресты коллективлари ҳамда бир қанча бошқа коллективлар СССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги билан қишлоқ хўжалиги ва тайёрлаш органлари ишчи ва хизматчилари касаба союзи марказий комитетининг биринчи пул мукофоти ҳамда кўчма Қизил байроқлари билан мукофотландилар. (ЎзТАГ).

Ё. С. НАСРИДДИНОВА ЯПОНИЯДА

ТОКИО, 9 август. (ТАСС). Турист сифатида Япония бўйлаб саёҳат қилаётган СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари ва Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ё. С. Насриддинова бугун «Япония—СССР» жамиятининг штабида бўлди. Жамият правлениесининг раҳбарлари ва аъзолари Ё. С. Насриддиновани самимий кутиб олишди.

Жамият правлениесининг раиси С. Накабаяси жамиятнинг совет ва япон халқлари ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлашга қаратилган фаолияти тўғрисида совет меҳмонига сўзлаб берди. Ё. С. Насриддинова ўзининг жавоб нутқида совет халқининг Япония меҳнаткашларига дўстлик туйғуларини изҳор қилди ва «Япония—СССР» жамиятининг яхши кутиб олганлиги ва меҳмондўстлиги учун ташаккур билдирди.

Бундан буён ҳам ленинчасига ишлаб ва яшаб, Владимир Ильичга муҳташам ҳайкал қурамиз — унинг абадий барҳаёт ғояларини ўзида муносиб равишда ифодалайдиган бу улуғ ҳайкал коммунизм биноси бўлади.

(КПСС Марказий Комитети қароридан).

ҚИЗИЛ БАЙРОҚ — «ЎЗБЕКИСТОНДА»

«Ўзбекистон» пахта тозалаш заводига хушхабар келди. Бу завод коллективига II кварталда эришган муваффақиятлари учун СССР Енгил саноат министрлиги ҳамда тўқимачилик ва енгил саноат ходимлари касаба союзи Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи берилди. «Москва» пахта тозалаш заводи меҳнаткашлари ҳам ана шу қутлуғ байроққа [illegible] муяссар бўлдилар.

Республикамиз толачилари [illegible] мусобақасида Наманагандаги 2-[illegible] та заводи, Ғиждувон, Пойтуқ, Т[illegible]кент, Пахтаорол, Бекобод, Қ[illegible] даги 1-пахта заводлари коллективлари пешқадамлик қил[illegible] лар.

Х. АҲМАД[illegible]

БУГУН — БИНОКОРЛАР КУНИ

СЕРДАРОМАД ТАРМОҚ

Қурилиш жабҳасида катта муваффақиятларни қўлга киритдик. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукуматининг ғамхўрлиги ва қўллаб-қувватлаши туфайли ўлкамизнинг жами бинокорлари сингари Қурилиш министрлиги қарамоғидаги ташкилотларда ишлаётган қурувчилар ҳам самарали меҳнат қилмоқдалар. Йил бошидан бери ўнлаб йирик саноат объектлари ишга туширилди. Булар орасида Олмалиқ кон-металлургия комбинатида кислород ёрдамида маъдан эритиш цехи, Бухоро ун комбинатида янги тегирмон, Фарғонадаги 2-паррандачилик фабрикасидаги янги цехлар, Урганчдаги қурилиш материаллари комбинатида ишга туширилган янги қувватлар, Чирчиқдаги қийин эрийдиган ва ўтга чидамли металлар комбинатида йирик лаборатория корпуси ва бошқалар бор. Уй-жойлар қуриш топшириғи ҳам ўтган ярим йилда ортиғи билан бажарилди. Республикамиз меҳнаткашларига 5,5 минг квартира ҳадя этилди, кўплаб янги болалар боғчалари ва касалхоналар ҳам ишлай бошлади. Аҳолига маиший хизмат кўрсатувчи 6 корхона биноси, Самарқанд шаҳрида меҳмонхона қурилди. Министрлик ҳузуридаги саноат корхоналари ҳам товар маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича олти ойлик планни муваффақиятли адо этдилар.

Биз бундан буён ҳам қурилиш ташкилотларининг саноат базасини бетўхтов ривожлантираверишимиз лозим. Бу соҳага мўлжалланган капитал маблағлардан ўринли фойдаланиб, топшириқларни ортиғи билан адо этмоқдамиз. Биз ҳамиша енгил озиқ-овқат саноати, гўшт-сут саноати ва пахта тозалаш саноати корхоналарини муддатида қуриб битказишга катта эътибор бериб келмоқдамиз.

Қурилиш ташкилотларининг техника-иқтисодий кўрсаткичлари яхшиланди. Ўтган йилнинг ярим йилидагига нисбатан меҳнат унумдорлиги қурилишда 4 процент, саноатда 9 процент кўтарилди. Министрлик қарамоғидаги ташкилотларда қурилиш ишларини комплекс усулда бажариш кенг қўлланилмоқда. 6, 8, 14, 160-трестлар, шунингдек, «Алмаликсвинецстрой» ҳамда «Узтрансспецстрой» ва «Ташоблтрансспецстрой» махсус трестлари бу соҳада ибрат бўлмоқдалар.

Қурилиш ташкилотларимизда коммунистик меҳнат ҳаракати тобора авж олиб бормоқда. Ҳозир 500 бригадага коммунистик меҳнат бригадаси деган қутлуғ ном берилган, 3900 бинокор коммунистик меҳнат зарбдоридир.

Капитал қурилиш соҳасидаги ютуқларимиз шак-шубҳасиздир. Ана шу ютуқларни таъкидлаб ўтиш билан бирга, айниқса, кейинги даврда қурилиш экономикаси масалаларига катта эътибор берилаётганлигини кўрсатиб ўтмоқчимиз. КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИНИНГ МУСТАҚИЛ РЕНТАБЕЛЬ ТАРМОҒИГА АЙЛАНДИ. Министрлигимизга қарашли ташкилотлар ва саноат корхоналари мана бир неча йилдан бери даромад кўриб ишламоқдалар. Қурилиш-монтаж ишлари ва саноат маҳсулоти таннархини арзонлаштириш бўйича белгиланган топшириқлар яхши адо этилмоқда, шу йилнинг биринчи ярмида пландан ташқари 870 минг сўм фойда кўрдик.

Лекин биз бундан ҳам каттароқ ютуқларга эришишимиз мумкин эди. Бироқ лойиҳалаш, нарх-наво белгилаш соҳасидаги камчиликлар, моддий-техника таъминотидаги чалкашликлар, қурилишларда меҳнат ва ишлаб чиқаришни ташкил этишдаги камчиликлар бунга ҳалал бермоқда. Бутун диққат-эътиборимизни ишлаб чиқариш экономикаси ва уни ташкил этиш масалаларига, иқтисодий ишни такомиллаштиришга қаратмоғимиз керак. Биринчи галда қурилишнинг ҳамма звеноларида зарар кўриб ишлашга барҳам бериш, меҳнат унумдорлигини тўхтовсиз ўстириб бориш, асосий фондлар ва оборот маблағларидан яхшироқ фойдаланишга эришмоқ лозим. Янги қувватлар ва объектларни кам маблағ сарфлаб тезроқ ишга тушириш қурувчиларнинг шиори — ана шу.

1968 йилнинг иккинчи ярмида халқ хўжалигимизнинг металлургия, химия, электротехника, машинасозлик, қурилиш материаллари саноати, озиқ-овқат, гўшт-сут саноати тармоқларида янги корхоналарни ишга туширишимиз лозим. Шунингдек, янги йилгача 369 минг квадрат метр уй-жой бунёд этамиз. 11 минг ўқувчига мўлжалланган мактаблар янги ўқув йили бошлангунга қадар бинокорлар қўлидан чиқади. Янги мактабгача болалар муассасалари, касалхоналар, кўпгина маданий-маиший корхоналар қуриб битказилади. Министрлигимизга қарашли ташкилотлар ва корхоналарда ишлаётган минг-минглаб ишчи ва инженер-техник ходимлар бу қутлуғ вазифаларни бажариш учун бутун куч-ғайратларини сарфлайдилар, Ватанимиз бахт-саодати йўлида ўлкамизни гуллаб-яшнатиш йўлида ҳормай-толмай ишлайверадилар.

С. ИБРОҲИМОВ,
Ўзбекистон ССР қурилиш министри

Янги Тошкентни бунёд этишда РСФСРдан келган азамат бинокорларнинг ҳам ҳиссаси катта бўлаётир. Малакали мутахассислар, серғайрат ёш бинокорлар жуда кўп уй-жой, мактаб, бешта болалар боғчаси, икки магазин биносини муддатидан илгари фойдаланишга топширдилар. Суратда: Воскресенк шаҳридан келган сувоқчи комсомол аъзоси Анфиса Иванова.

Р. Шамсиддинов фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

ТОШКЕНТЛИК РАЦИОНАЛИЗАТОР КОНКУРС ЛАУРЕАТИ

Тошкентдаги «Юлдуз» тикувчилик фирмаси ремонт-механика цехининг мастери Валерий Петросян ёш рационализаторлар Бутуниттифоқ конкурсининг лауреати бўлди. Ўзбекистон пойтахтининг новатори тикув машинасининг «Юраги» — моки деталларини ростлайдиган аппарат яратганлиги учун бу фахрий номга сазовор бўлди. Янги установка Москвада СССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида намойиш қилиниб, мутахассисларнинг юксак баҳосини олди.

Аппарат мураккаб шаклдаги деталларни ростлашдаги меҳнат унумдорлигини 10 баравар кўпайтиришга имкон берди. Бунинг устига бажарилган иш сифати кескин равишда яхшиланди. Агар илгари бу сермеҳнат операцияни юксак малакали слесарь фақат қўлда бажариб келган бўлса, эндиликда бу ишни ҳар қандай ишчи бемалол қила олади. Янгиликни жорий қилишдан олинадиган иқтисодий самара йилига 12 минг сўмни ташкил қилади.

Валерий Петросян установкаси ҳозир Тошкентдаги Ўзбекистон ССР халқ хўжалиги ютуқлари виставкасида намойиш қилинмоқда.

В. ШЕВЦОВ,
ЎзТАГ мухбири.

Конвейерда — «Аччиқ-чучук»

Тошкент консерва заводи 100 минг банкадан кўп аччиқ-чучук тайёрлади. Янги маҳсулот мутахассисларнинг юксак баҳосига сазовор бўлди.

Аччиқ-чучук Тошкент заводи ишлаб чиқараётган маҳсулот турларининг юзинчисидир. Шу мавсум бошидан бери корхона конвейеридан 3,5 миллион банкадан кўп консерва олинди.

Бу йил корхона мамлакатга жами 26,6 миллион банка мева ва сабзавот консерваси тайёрлаб беради.

(ЎзТАГ).

Тошкент. В. И. Ленин номли майдонда 19 қаватли маъмурий бино қурилиши кенг авж олиб кетди. Бу Ўзбекистон пойтахтидаги илк кўп қаватли бинодир. Суратда: шу қурилишнинг илғор ишчиларидан арматурачи Р. Пўлатов, бетончилар Т. Сулаймонов ва Л. Решетникова ўртоқлар.

И. Глауберзон фотоси.

ДЕҲҚОННИНГ ЯНГИ УЙИ

Эндиликда колхозлараро қурилиш бошқармалари қишлоқ қурилишида катта ишларни амалга ошираётган, қўлидан кўп иш келадиган ташкилот бўлиб қолди. Бугун қурувчилар кунида эришган ютуқларимизни сарҳисоб қилиб, бунга яна бир бор амин бўляпмиз. Ташкилотларимизда қурилиш ҳажми йилдан-йилга ортиб бормоқда. Йил бошидан бери умумий саҳни қарийб 90 минг квадрат метр бўлган уй-жойлар қурилди. Қишлоқларимизда 74 та янги мактаб қад кўтарди. Ўнлаб касалхоналар, клублар, болалар боғча-яслиларини ҳам қишлоқ бинокорлари бунёд этдилар. Анчагина ишлаб чиқариш ва хўжалик бинолари ҳам колхозлар ихтиёрига топширилди. Сурхондарё ва Намангандаги область трестлари (бошқарувчилари Х. Т. Тажитдинов, Ю. В. Николаев) нинг коллективлари айниқса яхши натижаларга эришдилар. Ана шу областларнинг бинокорларига 1968 йилнинг иккинчи кварталида қўлга киритган муваффақиятлари учун кўчма Қизил байроқлар берилди.

Фарғона, Бухоро, Қашқадарё ва Тошкент областининг колхозларида ишлаётган бинокорлар, Иштихон, Андижон, Чуст, Юқори Чирчиқ колхозлараро қурилиш ташкилотларининг коллективлари, Андижондаги колхозлараро махсус кўчма механизациялашган колоннанинг меҳнаткашлари тез-у соз қуриб, ҳамкасбларига ўрнак бўлмоқдалар. Бинокорлар ўртасида В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа авж олиб кетди. Қурувчилар куни арафасида ишчи ва инженер-техник ходимлардан 250 кишига коммунистик меҳнат зарбдори деган шарафли ном берилди. СССР Қишлоқ қурилиш министрлиги таъсис этган «Социалистик мусобақа пешқадами» нишонига сазовор бўлган Юсуф Барсиев, Шариф Муҳамедов, Т. Қурбонов, Аҳмаджон Мирзақулов сингари бинокорларимиз номини бугун байрам куни иззат-икром билан тилга оламиз.

Республика партия ва совет ташкилотларининг ғамхўрлиги ва кўмаги туфайли колхозлараро қурилиш ташкилотлари беш йиллик планларини яхши бажармоқдалар. Икки ярим йил ичида иш ҳажми 1.8 баравар, қурилиш материаллари ишлаб чиқариш икки марта кўпайди. Колхозлараро қурилиш ташкилотларининг техникавий базаси мустаҳкамланди. Улар қурилиш машиналари ва механизмлар билан бирмунча дуруст таъминланмоқдалар. 1970 йилга бориб қурилиш индустрияси корхоналаримизнинг қуввати пишиқ ғишт бўйича 1.5 марта, йиғма темир-бетон конструкциялари тайёрлаш бўйича уч баравар, дурадгорлик буюмлари бўйича икки баравар ортади. Ўйлаймизки, колхоз қурилишларини перспектив планлаштириш ва лойиҳалаштириш масалалари ва замон ҳал этишни талаб этиб турган бўлак муаммолар республика қишлоқ қурилиши министрлиги ҳамда давлат қурилиши комитети томонидан яқин орада қараб чиқилади.

«Узколхозстрой» бирлашмасига қарашли қурилиш ташкилотлари ва саноат корхоналарининг меҳнаткашлари белгиланган планларни муддатида бажариш, колхоз қишлоқларининг жамолини очишдек катта қутлуғ ишга бош қўшиб, унинг уддасидан чиқиш ҳаракатидалар.

С. ОМЕРОВ,
«Узколхозстрой» бирлашмасининг раиси.

Касаба союз ҳаёти

ИШЧИ ШАРАФИ

Ишчилар синфи колхозчи деҳқонлар ва халқ зиёлилари билан елкама-елка меҳнат қилиб, коммунизмнинг муаззам биносини бунёд этяпти. Ижтимоий бурчга садоқат меҳнатга коммунистик муносабат, коммунизм қурувчисига хос фазилатлар ишчиларимиз онги ва ахлоқига тобора чуқурроқ сингиб бормоқда.

Меҳнат шон-шараф ва қаҳрамонлик ишига айланган социалистик жамиятдагина ишчиларнинг яратувчилик ғайрати ва ижодий ташаббуси том маънода кенг қанот ёйиши мумкин. Буни областимиз мисолида ҳам яққол кўрса бўлади.

Область саноати ходимлари 1968 йилнинг биринчи ярмида маҳсулотларни реализация қилиш планини 105 процент бажардилар. Ялпи маҳсулот ҳажми ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 2.7 процент кўпайди. Саноатда олинган фойда ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 486 минг сўмга ошди.

Бу умумий рақамларнинг замирида чуқур мазмун бор. Жамият бахт-саодати йўлида меҳнат қилишни граждайлик ҳуқуқи, фахрли бурчи деб билган ҳар бир ишчи умумий ишга ўзининг конкрет ҳиссасини қўшмоқда. «Бир киши ҳамма учун, ҳамма бир киши учун» деган шиор меҳнатда, ўқишда ва турмушда ҳаёт қонунига айланяпти.

Урганчдаги «Қизил Октябрь» ёғ заводи ва В. И. Ленин номли тикув фабрикаси коллективлари коммунистик меҳнат корхонаси номини олиш учун курашаётирлар. Ҳар икки корхона ҳамиша мусобақа пешқадамлари сафида. Ишлаб чиқариш планлари муттасил ортиғи билан бажарилпяти. Меҳнат унумдорлигини ошириш, маҳсулот таннархини камайтириш ва сифатини яхшилашда қувончли кўрсаткичларга эришилаётир.

— Бизда ишлаб чиқариш топшириғини бажармайдиган киши йўқ. Ҳар бир ишчи коллектив шон-шуҳратини оширишни, ишчи шарафини қадрлаш ва улуғлашни ўз вазифаси деб билади, — дейди ёғ заводи директори, Совет Иттифоқи Қаҳрамони Сотим Нурматов.

Директор айтганидек, корхонада меҳнатга янгича муносабат, ижодкорлик руҳи ҳукмрон. Ишчилар орасида бўлсангиз, уларнинг етуклиги, меҳнатга онгли муносабати, ташаббускорлиги яққол кўзга ташланади.

Мана, танишинг: Карим Дўсчонов форпрессовщик. Ишда доим илғор, новатор. Рационализаторлик таклифи киритиб, корхонага анча фойда келтирди. Заводда ишлаб туриб умумий маълумотини оширди. Конкрет экономикани ўрганиш тўгарагида иқтисодий билим олди. Коммунистик меҳнат зарбдори номига мушарраф бўлди. Касаба союз комитети илғор ишчи Дўсчоновга Сочи курортида дам олиш учун йўлланма берди.

Электрчи И. Чаплигин, М. Каримов, смена ишчиси Қ. Раҳмонов каби талай ишчилар меҳнатда довруғ қозониб, ҳурмат ва обрўга сазовор бўлдилар. Ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда умумий ва махсус маълумотларини оширдилар. Улар ҳалол меҳнатлари эвазига Қора денгиз бўйларида ҳордиқ чиқардилар, даволандилар.

Урганч ёғ заводидан келтирилган шу мисолнинг ўзи ишчилар меҳнат қилиш, билим олиш ва дам олиш ҳуқуқларидан кенг фойдаланаётганликларини кўрсатиб турибди. Урганчдаги В. И. Ленин номли тикув фабрикаси ишчиларидан Биби ойша Рўзиматова, Гавҳар Аҳмедова, Дармон Абдуллаева сингари талайгина аёллар коммунистчасига ишлаш, ўқиш ва яшаш намуналарини кўрсатишяпти. Фабрикадаги уч ишчидан бири олий ва ўрта махсус ўқув юртларида ўқийди. Корхонада ишчиларнинг кўнгилли, маданий дам олиши учун қулай шароит яратилган.

Планлаштириш ва иқтисодий рағбатлантиришнинг янги системасига, ҳамда икки кун дам олинадиган беш кунлик иш ҳафтасига кўчилиши туфайли ишчиларнинг моддий ва маданий эҳтиёжлари тўғрисида ғамхўрлик янада кучайтирилди.

Тўртта саноат корхонаси, 5 та автобаза биринчилар қаторида янгича ишлашга кўчган эди. Автомобилчилар янги шароитда меҳнат унумдорлигини 5 процент оширдилар. Ҳар бир кишининг иш ҳақи ислоҳотдан илгаригига нисбатан 11 процент ўсди. 19-автобазада ишлаб чиқаришнинг рентабеллиги ислоҳотдан олдинги 9,8 процент ўрнига 16,9 процентга ошди. Автомобиль хўжаликлари тежамкорлик ҳисобига 122 минг сўм жамғардилар.

Янги усулда ишлашга кўчган экскаватор-ремонт заводида ислоҳотдан аввалги кварталдаги 38.2 минг сўмлик ўрнига сўнгги кварталда 49.5 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Ҳар бир ишчининг ойлик маошига бир неча сўм қўшилди.

Эътироф қилиш керакки, область корхоналарида иқтисодий ислоҳотни жорий этишда жиддий камчиликлар мавжуд. Янгича ишлашнинг афзалликларини кишиларга тушунтириб бериш ва ислоҳотга тайёргарлик кўришда касаба союз ташкилотлари катта иш олиб боришлари зарур. Биз бу соҳада қатор муҳим тадбирлар белгилаб, изчиллик билан амалга оширишга киришдик.

Ишчиларнинг меҳнат ва турмуш шароитини яхшилаш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилиш — касаба союз ташкилотлари фаолиятининг ажралмас қисмидир. Ишлаб чиқариш маданияти ва эстетикасига риоя қилиш, кўкаламзорлаштириш ва ободончилик соҳасида ёғ заводи, тикув фабрикаси, сут заводи ва бошқа корхоналарда ибратли ишлар кўп. Ишчиларнинг уй-жой шароити яхшиланди. Гардероб, душ, ошхона ва маданият тармоқлари, корхона қошидаги бошқа қулайликлар ишчилар учун муҳайё.

Уйсозлик комбинатида, Гурлан ва Шовот пахта тозалаш заводларида техника хавфсизлиги қоидаларига қаттиқ риоя қилиняпти. Техника хавфсизлиги кабинетлари ва бу борадаги ўқув машғулотлари кўнгилсиз ҳодисаларнинг олдини олишга ёрдам бераётир. Бироқ, Урганчдаги силикат ғишт заводи, 167-трестга қарашли қурилиш бошқармалари, Урганч ва Хива пахта тозалаш заводларида техника хавфсизлиги масаласига етарли эътибор берилмаётир. Бу корхоналарнинг раҳбарлари ишчиларнинг бехатар меҳнат қилишлари ҳақида қайғуришлари зарур.

Ишчи ва хизматчилар фидокорона меҳнат қилиш билан бирга, дам олиш ҳуқуқидан тўла фойдаланмоқдалар. Бу йил областимиздан санаторийларда 1112 киши, дам олиш уйларида 1000 киши ҳордиқ чиқаради. Юзлаб киши туристик йўлланмалар олиб, Совет Иттифоқи бўйлаб ва чет элларга сафар қилади.

Шу кунларда бутун халқимиз каби областимиз ишчилари ҳам беш йилликни муддатидан олдин бажариш ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб нишонлаш орзу-иштиёқи билан тўлиб-тошганлар. Областимиз ишчилари коммунистик мўл-кўлчилик яратишда ўз ҳиссаларини тобора кўпайтираверадилар.

О. ХУДОЙБЕРГАНОВА,
Хоразм область касаба союзлари Совети раиси, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими.

Тошкентнинг Шота Руставели кўчасидаги янги «Новинка» кафесининг ташқи кўриниши.

И. Глауберзон фотоси.

ТЕЛЕВИЗОР ЁНИДА...

Тарбия мавзуида

Тарбия ишининг мураккаблиги сир эмас. Айниқса фан ва техника тўхтовсиз тараққий этаётган давримизда бу иш янада мураккаблашиб бормоқда. Чунки, ҳозирги кунда радио ёки телевизори бўлмаган хонадонни учратиш қийин. Кунда бўлмаса да, ҳафтада ёки ойда бир-икки марта кино-театр кўрмайдиган кишилар кам топилади.

Хўш, фан, техника ва маданиятнинг бу ноёб турлари ёшларни тарбиялаш ишига қандай таъсир қилаётир?

Аввало шуни айтиш керакки, радио, телевидение, кино ва театрлар тарбия ишида муҳим ўрин тутади. Ёшларимиз [illegible]ган ва кўрганлари ҳақида мустақил фикр юритиб, маълум миқдорда тарбиявий озуқа оладилар. Бу жиҳатдан радио, телевизор ва кино-театрларни қулай ва қудратли тарбиялаш воситаси деб аташга ҳақлимиз.

Лекин, телевизор ва киноларда баъзан шундай кўринишлар намойиш қилинадики, уларга фақат танқидий кўз билан қараш лозим. Ёшларимиз эса танқидий мулоҳаза юритишга ўрганавермайдилар.

Яқинда Москвада бўлган Бутуниттифоқ ўқитувчилар съездида танқидий фикрлаш масаласи ҳам ўртага ташланганй бизга жуда маъқул тушди. Съездда ўқитувчиларга қарата айтилган қуйидаги сўзлар ҳаммамизнинг ёдимизда. «Сизлар болаларга... меҳнат қилишни, қийинчиликларни енгишни, ўзларига танқидий назар билан қарашни... мустақил ўйлашни ўргатасиз».

Лекин баъзан катталаргина кўриши мумкин бўлган кинофильмларни болалар ҳам бемалол томоша қилаверадилар. Уларни бундан маҳрум қилишдан оғирроқ жазо йўқдек кўринади. Негаки ота-оналари томоша қилса-ю, у ердан севимли фарзандлари қайдаб чиқарилса... Наҳотки бу томоша татиса уларга...

Натижада 10-11 яшар болаларнинг айрим соҳалар бўйича тушунчалари 30-40 йил илгариги 20-30 ёшли кишилар тушунчасига тенглашиб қолди. Буни шу мақсадда айтмоқчиманки, ҳозир 10-11 ёшли фарзандларимиз ҳам оилавий турмушнинг сирли нечинмаларига дуч келмоқдалар.

Яқинда 3-синф ўқувчиларининг даврасида бўлдим. Уларнинг малакаларини синаш мақсадида «ким қандай куйлайди?» мавзуида кеча ўтказилаётган эди. Унда ҳар бир ўқувчидан мустақил куйлаш талаб қилинди. Кўплари ашула дарсларида ўрганилган «Лола», «Китоб — менинг дўстимсан», «Жўжаларим» сингари ашулаларни мароқ билан куйладилар. Лекин ўқувчилардан бири муҳаббат ҳақидаги «Лайло» ашуласини, яна бири «Кечалар юлдуз санаб»... ашуласини айтиш истагини билдирдилар. Уларнинг бу қўшиқларни қандай ўрганганлари ҳақида суҳбатлашганимизда гап радио, телевизорга бориб тақалди.

Қаранг-а, 10 ёшли бола — Лайло, Лайло, аканг жонингдан... деб куйлаб турса, ёки ёшгина қиз, ғамза, мақом билан «Тановар»га ўйнаса... Бунга ўхшаш ва бундан ҳам мураккаброқ мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Биз бу билан бир кишини айбламоқчи эмасмиз. Фақатгина тарбия ишининг мураккаблашиб бораётганлигини кўрсатмоқчимиз.

Шундай экан, тарбия ишида ҳамкор бўлишимиз албатта зарурдир. Ҳамкорлик деганда шуларни кўзда тутамиз: бола дастлабки ва энг кўп тарбиявий озуқани оилада олади. Шунинг учун ота билан онанинг тарбиявий йўналишлари, бола тарбиясидаги фикрлари ўзаро мос бўлиши лозим. Ота фарзандига қатъий режим тузиб бериб ишига кетса-ю, она эса фарзандининг унга итоат қилиш-қилмаслигига эътибор бермай, ўта меҳрибонлик қилса, ёки бунинг акси бўлса, албатта яхши эмас.

Бола мактаб ёшида бир неча тарбиячиларга дуч келади. Мактабда у вожатий, ўқитувчи, илмий бўлим мудири, директор ва бошқаларнинг тарбиявий таъсирида бўлади. Мактабдаги ана шу кишиларнинг ҳаммалари ҳам тарбия ишида ҳамкор бўлишлари зарур.

Уларнинг ўқувчиларга айтган сўзларида мослик, бир хиллик бўлиши керак.

Ўқитувчи ўқувчиларга: — бугун қўшимча дарс ўтамиз, — деган бўлса-ю, вожатий ундан бехабар, экскурсияга борамиз, — деса болада иккиланиш туғилади.

Мактабдаги тарбиячилар ҳамкорлигининг ўзи озлик қилади. Улар ўқувчиларнинг ота-оналари билан ҳам ҳамкорликда иш олиб боришлари керак. Ўқувчиларнинг ота-оналари ишлаётган корхона, ташкилот билан ҳам ҳамкорликда иш олиб бориш янада яхшироқ. Бундай ҳамкорликда мактаб ўқитувчилари ташкилотларга ва ташкилот раҳбарлари мактабларга бориб турадилар. Ўқитувчилар ўқувчиларнинг ўқиши ва тарбияси ҳақида ота-оналарга, ташкилот мажлисларида гапирадилар. Ташкилот раҳбарлари эса ўқувчилар ўртасида уларнинг ота-оналари қандай ишлаётганликлари, ижобий хислатлари ҳақида гапириб берадилар.

Ўз-ўзидан маълумки, ота-оналар, ўқитувчилар, ташкилот раҳбарлари, маҳаллий ҳокимият активлари ҳамкорлигида иш олиб борсак, албатта ёшларимиз тарбияси кучая бораверади.

Умумий мақсадимиз шунга қаратилиши керакки, ўқиш, меҳнат қилиш, кино-театр кўриш ва радио-телевизор тинглаш чорамаларини ёшларимиз тўла англаб, унга амал қилсинлар. Ўзимиз эса уларга намуна бўлайлик.

М. ЮСУПОВ.
Наманган шаҳридаги 3-мактаб ўқитувчиси.

ГРЕЧИХАНИ КЎПАЙТИРАЙЛИК

Гречиха қимматли экин бўлиб, таркибида асал моддаси кўплиги билан муҳим халқ хўжалик аҳамиятига эгадир. У тўйимлилиги жиҳатидан ҳам, шунингдек таъми яхшилиги жиҳатидан ҳам крупали экинлар орасида биринчи ўринни эгаллайди. Гречихадан тайёрланган крупа ва ун рўзғор учун жуда зарурдир. Қора тупроқ бўлмаган полосадаги Дон хўжалиги институти биохимия лабораториясининг маълумотларига қараганда, гречиха дони таркибида 14,1 процентдан 16,8 процентгача оқсил моддалари ва 5 процентгача крахмал бор. Оқсиллар, хусусан глобулин қайнатганда аминокислоталар ҳосил қилади. Бу хилдаги кислоталар одам организми учун жуда зарур. Гречиха крупаси таркибида аминокислоталардан бири бўлган лизина сўкнинг таркибидаги лизинага нисбатан 10 баравар кўпдир. Шунингдек, гречиха ўз таркибидаги аргининнинг миқдори жиҳатидан гуручдан устун туради.

Гречиха сувни севувчи экиндир. Унинг тарқалиши ҳам ана шу биологик хусусиятига боғлиқ. Мамлакатимизда гречиха етиштириладиган районларнинг деярли ҳаммаси мўътадил иқлимли, сув етарли бўлган зоналарда жойлашган. Гречиха айниқса Ғарбий Украинада, Белоруссиянинг бутун территориясида, қора тупроқли бўлмаган зонанинг каттагина қисмида, Шарқий Сибирь ва Узоқ Шарқда кўп экилади.

Гречиха шунингдек, иссиқликни ҳам севадиган экин. Агар ҳавонинг иссиқлик ҳарорати 13 даражадан кам бўлса ва 25 даражадан ошиб кетса ҳам гречиха яхши ўсмайди ва ривожланмайди. Шу туфайли иқлими юмшоқ ва намгарчилик ҳамда сув етарли бўлган зоналарда гречихадан барқарор ҳосил олинади. Чунки бу ерларда у ўз вақтида гуллайди ва дон олади, намгарчиликнинг етишмаслигидан зарарланмайди.

Гречихани Жанубий районларда ўстириш мақсадида олиб борилган айрим тадқиқотлар муваффақиятсизликка учради. Бунга ана шу жойларда ёз даврида иссиқлик ҳарорати юқори бўлганлиги ва намнинг етишмаслиги натижасида у яхши ривожланмаганлиги сабаб бўлди. Шуни унутмаслик керакки, иссиқлик ҳарорати ҳаддан ташқари юқори бўлган ва намгарчилик етарли бўлмаган жойларда гречиха ўсиши, ривожланиши мумкин, аммо ҳосил тугмайди. Гречиха иссиқ, қурғоқ бўладиган Жанубдаги суғориладиган районларда ҳосил бермаслигининг сабабларини аниқлаш мақсадида 1942 йилдан буён СоюзНИХИнинг Марказий селекция станциясида тажрибалар ўтказиб келинмоқда. Кўзланган мақсадга эришиш учун «Богатирь» навли гречиха уруғи турли муддатларда экиб кўрилди. Масалан, 1942—1943 йиллари гречиха 5 майда, 5 июнда ва 5 июлда экилди. Олиб борилган кузатишлар шуни кўрсатдики, гречиха ҳар уч муддатда экилганда ҳам, экин тез ўсди ва ривожланди, жуда яхши гуллади. Бироқ, унинг уруғи пуч бўлиб қолди. 1944 йили гречиха 1 августда экилди. У 8 августда униб чиқди, 26-28 августда эса оммавий равишда гуллай бошлади. Экин ҳосилининг 90-95 проценти 15-18 сентябрда пишди. 20 сентябрда эса ўриб ва янчиб олинди.

1944 йили олинган уруғ 1945 йили 5 августда экилди. Вегетация даврида, яъни гуллаш ва пишиш вақтида уч марта суғорилди. Оқибатда ҳосил 20 сентябрда пишиб етилди.

Кўп йиллик кузатишлар шуни кўрсатдики, 20 июлдан кейин экилган гречиха ва бошқа дуккакли экинлардан кутилган ҳосилни олиб бўлмайди. Шу боисдан ғалла ва сабзавот экинларидан бўшаган ерлар йил сайин фойдаланмай қолиб келмоқда. Кузатишлардан яна шу нарса ҳам маълум бўлдики, гречиха Ўзбекистон, Қирғизистон ва Қозоғистоннинг турли районлари шароитида энг тезпишар экин ҳисобланади. Шимолий районларда гречиханинг ҳосили пишиб етилиши учун 110-120 кунлик муддат талаб қилингани ҳолда, жанубий районларда 50-55 кун кифоя қилади. Айниқса, Тошкент областининг шароитида гречиха бошқа ҳар қандай экинга қараганда тез ривожланади. Бу ерда гречиханинг «Богатирь» нави уруғ униб чиққандан кейин орадан 17-18 кун ўтгач гуллай бошлайди ва 50-55 кун деганда пишиб етилади.

Гречиха жуда сергул бўлади. Яхши ривожланган бир туп гречихадаги гуллар сони 1500 тага етади. Ана шу гуллардан ҳосил бўлган доннинг 15-20 проценти тўқ бўлади. «Богатирь» навли гречиха гулининг кўп қисми тўкилиб кетишининг сабаби шундаки, унинг томир системаси яхши ривожланмайди ва ўсимликни ҳосил бўлган гулларнинг ҳаммаси донга айланиши учун етарли миқдордаги озуқа моддалари билан таъминлай олмайди.

Гречиха экилган майдонларга асалари келтириб боқилса, унинг ҳосилдорлиги ошади. Жанубий районлар шароитида гречиха асал олишни кўпайтириш учун муҳим манба ҳисобланади. Айниқса июнь ойининг охири ва июль ойининг бошида асаларилар овқатланадиган бошқа маданий ҳамда бегона ўсимликларнинг гуллаши тўхтайди. Шу туфайли бу вақтга келиб колхоз ва совхозлар ўз асалариларини гречиха экилган майдонларга келтириб боқишса, улардан кўп асал олишади. Хулоса қилиб айтганда, гречиха ва хантал экинлари Ўрта Осиёдаги барча республикалар шароитида асаларичиликнинг озуқа базасини мустаҳкамлашда бебаҳо аҳамиятга эгадир.

Ўзбекистон шароитида гречиханинг ҳосилдорлиги уни экиш муддати ва қай даражада парвариш қилинишига боғлиқдир. Марказий селекция станциясида қатор йиллар мобайнида гречиханинг гектаридан 7 центнер ва ундан зиёд ҳосил олиб келинмоқда. Тошкент областидаги бир қатор колхозларда бу экиннинг ҳосилдорлиги 4-7 центнер ўртасида бўлмоқда. Фарғонада гречиха етиштириш яхши натижалар беряпти. Бу ерда 5 ва 14 августда экилган турли участкаларнинг гектаридан 12,3 центнердан 24,7 центнергача ҳосил олинмоқда. Агар гречиха гуллаган вақтда асаларилар ёрдамида чанглатилиб, ҳосил бўлган гулларнинг нобуд бўлиши ҳеч бўлмаса 50 процент камайтирилса, республикамиз шароитида ҳар гектар ердан 20-25 центнердан ҳосил олиш мумкин бўлади.

Гречиханинг агротехникаси мураккаб эмас. Гречиха экиш учун бегона ўтлар кам ўсадиган ҳамда маккажўхори, картошка, карам, буғдой, арпа ва бошқа эртаги экинлардан бўшаган ерларни танлаш керак. Ана шу экинлар ҳосили йиғиб олингандан кейин ерни дарҳол суғориш, сўнг ҳайдаш олдидан гектарига 70 килограммдан аммиак селитраси ва 100 килограммдан суперфосфат солиб, 18-20 сантиметр чуқурликда ҳайдаш зарур. Агар гречихани экиш олдидан ер яхшилаб текисланса, экилган уруғ қийғос ва текис униб чиқади, бинобарин ҳосил ҳам бирдек етилади. Ҳар гектар ерга 40-50 килограммдан уруғ сепиш ва 3-3.5 миллионта кўчат ҳосил қилиш даркор.

Гречиха уруғини дон экадиган сеялкалар билан ёки қўлда экиш мумкин. Уруғ экилгач 80-90 сантиметр чуқурликда ариқчалар олинади ва дарҳол суғорилади. Уруғ экилгандан кейин орадан 4-5 кун ўтгач униб чиқиши керак. Гречиха экилган майдонда бегона ўтлар пайдо бўлса, уни албатта ўтоқ қилиш керак. Экин уруғ экилгандан кейин орадан 20-25 кун ўтгач иккинчи марта суғорилади. Бунда ўсимликнинг талаби эътиборга олиниши лозим. Ер ости сувлари чуқур жойлашган, яъни 10-12 метр пастда бўлган участкалардаги гречихани уч марта суғориш зарур. Шуни унутмаслик керакки, гречиха етиштиришнинг бу агротехникаси Марказий селекция станциясида ўтказилган тажрибага асосланган бўлиб, у жойнинг шароитига қараб бир мунча ўзгартирилиши мумкин.

Гречиха ёппасига қорамтир тусга кирганда уни ўриб-йиғиб олишга киришиш лозим. У қадар катта бўлмаган участкалардаги гречиха ҳосилини сенокосилкалар ёки лабогрейкалар билан, катта массивлардаги гречиха ҳосилини эса комбайнлар билан ўриб олиш мақсадга мувофиқдир. Агар комбайнлар бўлмаса, ўрилган гречихани дарҳол хирмон жойларга ташиб келтириш ва орадан 3-4 кун ўтиши биланоқ «МК-1100» маркали оддий молотилкалар билан янчиш зарур.

Республикамизда гречихадан крупа ва ун тайёрлайдиган тегирмон ҳали йўқ. Марказий селекция станцияси колхоз гречиха тегирмонини қуриш инструкциясини олди. У жуда содда бўлиб, кўп харажат қилишни талаб этмайди.

Ўзбекистон шароитида гречиха тез етиладиган крупа берувчи экин бўлиб, унинг бир центнери 1,5 центнер буғдойнинг ўрнини босади. Шу туфайли бу экинга алоҳида эътибор бериш зарур. Ўзбекистон шоличилик илмий-тадқиқот институтига кўпайтириш мақсадида гречиха уруғи келтирилди.

А. ДАДАБОЕВ,
биология фанлари доктори.

МОСКВА БИЛАН ТОШКЕНТНИНГ ҲАВОСИГА ҚАРАНГ

Москвада ҳаво иссиқ келса, Тошкентда совуқ, Москвада ҳаво совуқ келса, — Тошкентда иссиқ, Москвада қурғоқчилик бўлса, — Тошкентда ёмғир,

Москвада ёмғир ёғса — Тошкентда ҳаво очиқ бўлишини тошкентликлар билан Москваликлар аллавақтдан бери пайқаб юришибди.

Аммо бундай қиёслаш юз процент тўғри чиқавермайди, ундан об-ҳаво прогнози сифатида фойдаланиб, панд еб қолиш мумкин. Лекин шуни эътироф этмоқ керакки, кўпинча Москва радиосининг об-ҳаво прогнозини тинглар эканмиз, бояги гап яна тўғри чиққанлигига беихтиёр хайратда қоламиз.

Шу ёз ҳам аҳвол ўша бўлди. Москвада июль ойи совуқ, ёмғирли-Тошкент об-ҳавосининг тамомила тескариси бўлди. Август бошида ҳам бундай об-ҳавода бирон ўзгариш сезилмади. Демак, кўпчилик ҳолларда об-ҳавонинг боя айтилгандек келиши тўғри чиқмоқда. Ўзбекистон ССР Гидрометеорология хизмати бошқармасининг узоқ муддатли прогнозлар сектори бошлиғи А. Г. Аванесова ҳам ҳаваскор синоптикларнинг кузатишларини шарҳлаб, шу гапларга қўшилди: Москва билан Тошкентнинг иқлими қарама-қарши келишига бизнинг ўзимиз ҳам баъзида хайратда қоламиз. Лекин ҳақиқатда ҳам шундайми?

Агар шундай бўлганида, бизнинг ишлашимиз, об-ҳаво прогнозини айтишимиз неча марта енгиллашган бўларди. Аммо ҳозирги кундаги метеорология энг мураккаб фан демаганимизда ҳам энг мураккабларидан бири, дейишимиз мумкин. Чунки унинг жуда кўп ўзгарувчан миқдорларни назарда тутиб, хулоса чиқаришга тўғри келади. Тошкент учун бу ўзгарувчан миқдорлардан бири Ғарби-шимолий томондан, яъни Скандинавиядан Москва орқали бизга ўтиб келувчи ҳаво массаси ҳаракатидир.

Умуман бутун шимолий ярим шар учун ҳавонинг Ғарбдан Шарққа ўтиши характерлидир. Бир нарсага эътибор берингки, бизга Уралнинг Шимолидан, Сибирдан «ўтиб келадиган» об-ҳаво анча кам. Ғарбий йўналишлардан биз учун кўпинча Москва об-ҳавоси хал иқлувчи об-ҳаво ҳисобланади. Одатда совуқ ҳаво мана шу йўналишда ҳаракат қилиб, унинг ўрнига Москвага иссиқ ҳаво келади.

Аммо кўриниб турибдики, Москвада кузги стихия ҳали сўнганича йўқ. Ҳозир эса Тошкентга хос бўлган Ғарбий-жанубий йўналиш—Арабистон ярим оролининг офтоб қиздирган чўлларидан иссиқ ҳаво оқими келиб турибди. Ҳозирги қирқ градусли иссиқлар, очиқ ҳаво ана шу арабий оқим туфайли бўлмоқда.

Албатта, буларнинг ҳаммаси схема гаплардир, аниқ ҳисоблашга келганимизда эса, уни кўп ҳолларни назарда тутиб, неча марта ўзгартишига тўғри келади. Лекин шунда ҳам синчков кузатувчиларнинг айтганлари метеорологларнинг хулосаларига тўғри келаётганлигини кўрсатмоқда.

Е. МАЙОРОВ,
ЎзТАГ мухбири.

Ўрта Чирчиқ район «Партия XXII съезди» қишлоқ хўжалиги артели аъзолари ҳар йили республикамизнинг турли шаҳарларига кўплаб сабзавот ва полиз экинлари маҳсулоти юборади. Суратда: миришкор деҳқон Тожимат ота Ғойибов полиззорда. И. Зайниддинов фотоси.

СУВЧИЛАР

Обод қишлоқ этагидаги кенг пахтазорга назар ташласангиз, манзараси гўзал, майин эсаётган шабадада чайқалиб турган кўм-кўк ғўзалар денгизни эслатади. Далада ҳаёт қайнамоқда. Колхозчиларнинг шўх ялла садолари узоқларга эшитилиб туради.

Колхоз раиси Амир Мансуров кенг пахтазордаги жўшқин ҳаётни завқланиб кузатаркан:

— Инсон қўли ҳақиқатан гул экан,—деди.—Бу йил табиат ўжарлик қилди. Кўриб турганингиз картанинг ёш ғўзасини икки марта дўл ер билан яксон қилди. Бригада аъзолари саросимага тушмай, табиий офат оқибатларини мардонавар бартараф қилдилар. Ерга уруғ қадаб, уни текис кўкартириб олдилар.

Раис фидокор кишилар ҳақида мароқ билан ҳикоя қиларкан Йўлдош Ҳасановнинг номини такрор-такрор тилга олди.

—Йўлдош Ҳасанов деганингиз ким ўзи?

—Шу юқори ҳосилли бригаданинг бошлиғи. Тажрибакор деҳқон, агроном десак ҳам бўлади.

Биз анҳордан ўтиб, сўқмоқ йўлдан кетдик. Ёш ғўзаларга сув таратаётган, юзи қуёшда пишган бир киши пешвоз чиқди. Раис «Ҳормманг Йўлдошбой» дея у кишини биз билан таништирди.

—Ғўзаларни ўзингиз суғораётган экансиз-да?

—Ҳа,—деди Йўлдош ака кетмонини ерга қўяркан,—суғориш нозик иш. Ўзимиз бош бўлиб турмасак бўлмайди. Сувчиларимиз ҳам чаққон кишилар.

Йўлдош Ҳасанов бошлиқ бригада аъзоларининг бу йилги марраси—40 центнер! Шу мақсадда 90 гектар ердаги ғўза барқ уриб ўсяпти. Ҳамид Абдураҳмонов, Ният Норқулов каби механизаторлар ғўза қатор ораларини чуқур юмшатиб, тез ривожланишини таминлаяптилар.

Ҳа, Иштихон районидаги «8 Март» колхозининг бошқа бригадаларида ҳам ғўза парвариши зўр уюшқоқлик билан олиб борилаётир. Облоқул Довиров, Султон Нурматов, Турум Алиев, Нажим Муродов ўртоқлар бошлиқ бригадаларда ҳам сувдан тежаб фойдаланилаётир.

Шу кеча-кундузда 81 та колхозчи суғориш ишлари билан банд. Сувчи ҳам худди механизатордек, мўл ҳосил тақдирини ҳал қилишда етакчи жонкуяр ҳисобланади. Шу сабабли ҳам сувчиларни рағбатлантириш мақсадида уларнинг моддий манфаатдорлиги кўриб чиқилди. Ҳар бир сувчига 0,50 гектар ерни суғориш смена нормаси қилиб белгилаб берилган. Сувчи шунча ерни суғорса унга 3 сўм 10 тийин тўланади. Ваҳолонки ҳар бир сувчи 0,70-0.80 гектар ердаги ғўзани қондириб суғормоқда. Сувчиларнинг кунлик иш ҳақи 5 сўм 50 тийин ва 6 сўмдан ошади.

Суғориш пайтида ҳар бир картанинг текислиги, паст-баландлиги ва сувга узоқ-яқинлиги ҳисобга олиниб, ҳақ тўланади. Бош сувчиларга 20 процент миқдорида қўшимча ҳақ тўланади. Мавсум давомида ҳар бир сувчи ўзига топширилган вазифани виждонан уддаласа, ўзи суғорган пайкалларда мўл ҳосил етиштирилишини таъминласа, у бажарган иш бригадир, агроном томонидан юқори баҳоланса, бундай сувчи йил охирида янада рағбатлантирилади.

Механизатор сингари сувчи ҳам ҳосил учун жавобгар. Кўчат ҳосил етишгунгача тўла сақланса, пахта тайёрлаш плани ва мажбурият бажарилса қўшимча ҳақ ҳам ошаверади. Сувчилар юмшоқ ва енгил каравотлар билан, атик, тунги сменадагилар эса фонарлар билан таъминланган. Қурдош Шодмонов, Неъмат Абдуниёзов, Исмоил Ўроқов, Эш Хўжаев каби сувчиларнинг тажрибасидан бошқа сувчилар ўрнак олишяпти. Улар ғўзани бир йўла группа усулида суғормоқдалар. Бунинг афзаллиги шундаки, пайкал бир йўла сувдан чиқарилади. Бу эса механизатор учун қулай. Бундан ташқари сувдан рационал фойдаланилади. Суғориш устидан контроллик кучайтирилади. Сув тежалади, ғўза сувга қонади. Сувчиларнинг ойлик маоши 170-175 сўмни ташкил қилади.

Шу кунларда олинаётган бир куб сув билан 80-85 гектар майдондан ғўза суғориляпти.

Ҳозир колхознинг барча аъзолари қўлни қўлга беришиб ҳар туп ғўза кўчатини меҳр билан парвариш қилаётирлар. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти далада ишловчиларга барча қулайликларни яратиб берган.

Б. ИМОМОВ.

Избоскан район Беруний номли колхознинг коммунист К. Маматкулова бошлиқ бригада аъзолари бу йил юксак мажбурият олишган. Ҳар гектар ердан 50 центнердан ҳосил кўтаришга аҳд қилишган. Шу кунларда ғўза парвариши авжида. Суратда: бригада бошлиғи К. Маматқулова.

Г. Кечкин фотоси.

КУНЛАР

Ёш ёзувчи Учқун Назаров студент-ёшлар ҳаёти, дўстлик, меҳнат, садоқатдан ҳикоя қилувчи «Кунлар» номли қисса ёзди. Қуйида шу қиссадан парча ўқийсиз:

●

Икки кундан кейин мен йўл тараддудига тушувдим, холам қўймади:

— Айни иссиқ пайт, — деди у, таппи қилган қўлларини кир совун билан юватуриб. — Кечки салқин билан кетарсан. Иссиқни қара, болам, дамнинг қайтади.

Мен иккиланиб қолдим.

—Уйга кириб ёт,—деди яна холам.—Ичкари уй салқин. Олдин дарёга бориб чўмилиб ке...

Қармоқни елкага ташлаб, дарё бўйига жўнадим. Дарёдан салқин шамол эсар, иссиқнинг тафтини хийла қайтариб турарди.

Ечиниб, қармоққа чуволчанг ўтказдим, дастани қирғоққа санчиб, папирос тутатдим.

Дарёнинг салқиниданми, негадир энди чўмилгим келмас, айни бир пайтдаги эринчоқлигим оромга ўхшаб мени мудратар, қуёшнинг сув юзидаги жимири кўз қамаштирарди.. Шу пайт қулоғимга машинанинг товуши чалинди. Кўзимни очиб, ёнимга қарасам, мен томонга соясини босиб «Москвич» келяпти. Ўз хаёлларим қуршовида бўлганим учунми, «Москвич»нинг келиши тушга ўхшаб кўринди.

Машина ўн беш қадамча нарида тўхтаб, ичидан икки киши тушди. Бири йигит, бири аёл. Икковининг кўзида қора кўзойнак. Тўлиша бошлаган йигитнинг устида почаси шимарилган шим, оқ шоҳи финка, соқол олинган юзи кўм-кўк, қайроқ тошдек йилтирайди.

Аёлнинг хиёл қўнғир сочлари калта, гарданидан бошига ўтказиб, лента боғлаб олибди.

—Тортинг қармоқни! Алдаяпти!—деди йигит паришонлигимни бузиб.

Апил-тапил қармоқни тортувдим, офтоб нурида ҳар хил товланиб бир қаричча балиқ чиқди, боргунимча жилпанглаб ҳамма ёғини қумга булади.

Шунча уринаман, балиқнинг оғзидан қармоқни ола олмайман.

—Вой бечора қийналиб кетди, — деди қиз ачиниб.

—Қани менга беринг-чи,—дея йигит балиқни қўлимдан олди.

Қиз кўзойнагини ечиб, эрининг қўлида типирчилаётган балиққа азият билан тикилиб қолди. Кўзлари катта-катта, олхўридек қоп-қора, киприклари узун, қуюқ.

Йигит иргангандек афтини бужмайтириб, қармоқни олди-да, ғолибона хўрсиниб, балиқни оёғим остига ташлади. Балиқ кўп толиққан бўлса керак, бир-икки думини қайириб, тинди қолди.

Мен балиқни олиб кўлмак сувга ташладим ва сувга калла ташлаб, нариги соҳил томон сузиб кетдим.

Дармоним қуриб, нариги қирғоққа чиқиб олдим-да, гуп этиб ўзимни қумга ташладим. Қум баданни куйдиряпти, аммо туришга мажол йўқ. Зўрға кучимни тўплаб, пастак-пастак кулранг ўсимликлар соясига бориб чўзилдим.

Қанча вақт ўтди билмайман, бир маҳал:

—Ухлаб қолдингизми?—деган овоз эшитилди.

Мудроқ босган кўзларимни очиб қарасам, уч-тўрт қулоч нарида бояги қиз жилмайиб турибди. Бадани оппоқ, хушбичим, устида эса чўмилганда кийдиган кўк-қизил йўлли сув кийими.

—Қандай қилиб ўтдингиз?—сўрадим мен жавоб бериш ўрнига, ҳанг-манг бўлиб

—Сузиб,—деди қиз соддагина оҳангда ва резина қалпоқчасини ечиб, сочини силкитди.

—Шеригингиз қанилар?

—Қолди, сузишни билмас экан, бечора..

Мен, ярим яланғоч қизнинг олдида ўзимни бир қадар ноқулай сездим, аммо ўтиришни ҳам, туриб кетишни ҳам билмайман. Қиз бурнига япроқ ёпиштириб мендан сал нарироқдаги бута орқасида ётди.

—Сиз шу ерликмисиз?—сўради қиз жимликни бузиб

—Йўқ, шаҳарликман, — дедим мен босиқ овоз билан.—Нимайди?

—Йўқ, ўзим шунчаки сўрадимда,—деди у.

Шу пайт нариги қирғоқдан ҳуштак товуши эшитилди.

—Чақиряпти, — деди қиз ўрнидан туриб ва ёнғоқ солинган қопни босгандек шағалда оҳиста юриб, оқимнинг юқориси томон кета бошлади.

—Япроқни олиб ташланг бурнингиздан,—дедим мен орқасидан.

Қиз қайрилиб, савол назари билан менга тикилди:

—Нега?

— Ёмон ўт бўлиши мумкин — дедим бепарвогина. — Куйдириб юборади.

Қиз англади, шекилли, юзига табассум югурди.

—Раҳмат, — деди у ва қуриб қолган япроқни бурнидан олиб ташлади

Қиз йўл-йўлакай резина қалпоқчаси ичига сочини йиғиштириб бошига кияркан, буталар ортида кўздан ғойиб бўлди.

Бир неча минутдан сўнг, қайтиш мақсадида ўрнимдан турдим.

Сувнинг ўрталарига етганимда, қирғоқдан асабий товушлар эшитилди. Қарадим: йигит шимини пала-партиш кияркан, қўлини пахса қилиб, қизга алла нималарни бақириб-бақириб таъкидлар, бармоқлари билан сочини орқасига тинмай тараб ташлар эди.

Мен парво қилмай, сузиб кетавердим.

Соҳилга чиққанимда, «Москвич» ўттиз-қирқ метр нарида соясини судраб кетар, қиз эса кийимлари устида ўтирган ҳолда, юзини кафти билан яшириб, йиғлар эди.

— Нима бўлди?—сўрадим мен қизнинг олдида тўхтаб. Машина тўхтаб, йигит қизнинг олдига қайтиб келди.

—Юринг!—деди у ўзини жаҳлдан зўрға босиб.—Юринг, ўша ёқда, йўлда гаплашамиз.

Қиз индамади, қандай ўтирган бўлса шундай ўтираверди.

—Сен нима қилиб турибсан бу ерда серрайиб?—ўшқирди йигит менга.—Бор, балиғингни тут!

Мен ўзимни тутдим, индамадим.

—Қани, бўлар энди!—деди йигит ва келиб қизнинг билагидан тортди.—Юринг!

Қиз қўлини шартта сугириб, нари кетди. Йигит нима қиларини билмай, жойида қаққайиб қолди. Унинг бутун вужуди шу топда нафратга тўлган, кўзлари ғазаб пуркар эди У тишларини ғижирлатди-да, кескин бурилиб югуриб кетди ва машинасига ўтириб, жўнаб қолди

Мен ўгирилиб қизга қарадим. У орқасини ўгириб, баданига ёпишган қумни қоқар, товуши тинаётган машина томон лоақал қарамасди ҳам.

Мен ўзимни йўқотиб қўйдим, нима қилишимни билмайман, нуқул икки томонга аланглайман. Бориб қизни юпатай, далда берай, дейман-у, жеркиб берадими деб чўчийман.

Папирос тутатиб, сув лабидаги ҳарсангга бориб ўтирдим.

Қиз бир оздан сўнг аввалги жойига келди-да қуриб қолган кийимчаси устидан шошилмай, ҳорғинлик билан кийина бошлади. Кейин сумкасидан тароқ олиб сочини таради ва сечин машина кетган томонга қараб юрди. Бирон марта менга қарамади ҳам. Бояги йигитнинг қилган қилмишидан, ўзининг ўсал бўлганидан шубҳасиз, уяларди.

Мен югуриб бориб, ёнида тўхтадим. Қиз бу ҳаракатимни кутган бўлса керак, ажабланмади.

— Қаёққа? —сўрадим энтикиб.

—Шаҳарга.— деди у менсимагандек жилмайиб.

—Кета оласизми?

—Автобус бордир...

—Истасангиз, мен ҳамроҳ бўлай,—дедим хиёл иймaниб.—Бари бир кетишим керак.

Қиз «ихтиёрингиз» дегандек елкасини қисиб, яна жилмайди.

—Агар бир оз кутиб турсангиз, бориб холам билан хайрлашиб келардим,—дедим мен, негадир, ич-ичимдан суюниб.—Тағин чўкиб кетди деб ўйлашмасин.

Қиз бошини силкади.

—Мен бир зумда келаман — деб апил-тапил кийиндим-да, қармоқни олиб, уйга чопдим.

Холам бай-байлаганича қолаверди

Ҳаллослаганимча қайтиб келдим. Қиз бошини эгиб, туфлиси учи билан қумда расм чизаётган экан.

—Кўп кутдириб қўймадимми?—сўрадим мен, ўзимни энди яқин ошнадек сезиб

Қиз шу топда ўз хаёллари билан банд бўлгани учун менга лоқайд қараб, бош чайқади ва индамай йўлга тушди. Хиёл орқароқда мен ҳам юриб кетдим.

—Нега эрингиз кетиб қолди?—сўрадим мен ниҳоят, асабий жимликни бузиб.

—Эрим эмас у...—деди қиз, бир менга қараб олиб. Яна жим кета бошладик.

Йўл ёқасига чиққанимизда, қиз тўхтаб менга қаради:

—Яқин орада магазин борми? Билмайсизми?

—Сал нарироқда, Бўстонлиқда магазин кўп,—дедим мен тушунмай.—Нимайди?

—Бу аҳволда,—деди қиз тор шимига ишора қилиб,—одамлар орасига чиқиб бўлмаса керак.

—Қайдам,—дедим мен бўйнимни қисиб.

—Илтимос, агар малол келмаса, биронта кўйлак опкелиб берсангиз, мен шу ерда сизни кутиб турардим

— Мен опкелган кўйлак сизнинг дидингизга мос келармикин?

— Унинг аҳамияти йўқ, — деди қиз сумкасини титкилаб ва учта ўн сўмлик бераркан, — кўйлак номи бўлса бас, — деди.

Мен иймaниб пулни олдим, чунки ўзимнинг кўйлакка етарли пулим йўқ эди. Хижолатлигимни яшириш учун, урра чопиб кетдим.

Кийим магазинида кўйлак кўп, ранг-баранг, турли фасонда тикилган.

Езда аёллар киядиган нозик яшил йўлли сарафан бор экан, кўзимга дуруст кўринди.

— Шундан биттасини ўранг,— дедим қора ласдан халат кийиб, чеккаларига гажак туширган сотувчи жувонга.

— Нечанчи размери керак?

Лом-мим деёлмай қолдим. Боя, шошилинчда, размерини сўраш ҳам ёдимдан кўтарилган экан.

— Тахминан, сизнинг размерингиз — дедим.

— Қирқ олти, тўққиз сўм етмиш тийин, — деди сотувчи жувон

Севинганимча сарафанни олиб, кўчага отилдим.

— Ўҳ! Жуда соз-ку! — деди қиз сарафанни кўриб. — Ўзим шунақасини тополмай юрувдим.

Мен учун қизнин[illegible]и натта ҳадя эди, зўр [illegible] қовоқларимни чимириб, ўгирилиб олдим Папирос тутатдим. Қайрилиб қарасам, қиз сарафанни кийиб бўлиб, шимини сумкасига солаётган экан.

Сарафан қурмағур ҳам худди ўзига бичилгандек.

— Қалай? — нозли табассум аралаш деди қиз, қўлининг бармоқлари билан сарафан этагини чимдиган ҳолда икки томонга ёйиб.

— Ярашди буюрсин, — дедим мен босиқ овозда

— Раҳмат,. — деди у жозибали жилмайиб. — Яхшиям [illegible] борсиз, бўлмаса нима қилардим

Учқун НАЗАРОВ

Планетамизда

ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

ФЕСТИВАЛНИНГ МУВАФФАҚИЯТИ

СОФИЯ, 9 август. (ТАСС). Болгария Министрлар Советида ёшларнинг ва студентларнинг IX жаҳон фестивалига тайёргарлик кўрувчи Миллий комитетнинг якунловчи мажлиси бўлди.

БТА агентлигининг хабар беришича, Димитровчи Коммунистик Ёшлар Союзи Марказий Комитетининг биринчи секретари Иван Панев ўз докладида фестиваль ғояларининг зўр муваффақиятини таъкидлаб ўтди. У фестиваль вақтида 250 та халқаро ва миллий концерт берилганлигини, 11 та халқаро бадиий конкурс, кўпгина учрашувлар, мунозаралар уюштирилганлигини айтди. 139 та олтин, 85 та кумуш ва 87 та бронза медали берилди.

Мажлисда Болгария Халқ Республикаси Министрлар Советининг Раиси Тодор Живков нутқ сўзлади.

Куни кеча тамом бўлган фестиваль, деб таъкидлади у, бутун дунё ёшларининг ҳаёти ва кураши учун жуда катта аҳамиятга эга бўлган воқеа бўлиб тарихга киради.

Ёшлар ва студентларнинг IX жаҳон фестивали халқаро реакциянинг шум ниятларини шармандаю-шармисор қилди, деб таъкидлади Тодор Живков. Ашаддий туҳмат ва бўҳтонга ҳамда ғоявий ва жисмоний иғвогарлар тайёрлашга сарфланган катта-катта маблағлар уларга наф бермади.

София фестивали тантанавор очилган пайтдан бошлаб, хайрлашув салютига қадар бутун дунё ёшларининг дўстлик байрами бўлди, америка агрессорларига қарши курашда қаҳрамон Вьетнам халқига қудратли мададкорлик, озодлик ва мустақиллик учун, тинчлик ва социал адолат учун, қуллик ва эксплуатацияга қарши, халқаро бандитизмга қарши курашаётган ҳамма халқлар билан жанговар ҳамкорликнинг қасами изҳор қилинган байрам бўлди.

Тодор Живков Болгария ёшларининг фестиваль тадбирларидаги ижобий таъсирига тўхталиб, бундай деди: Совет Иттифоқига, совет халқига, совет ёшларига нисбатан болгарлар дилидан булоқдек қайнаб чиқаётган меҳр-муҳаббат, болгар халқининг қаҳрамон Вьетнам ўғил ва қизларига ҳамда курашаётган бошқа мамлакатлар ўғил-қизларига, бутун дунё ёшларига нисбатан шубҳасиз хайрихоҳлиги, ана шу ҳис-туйғуларнинг ҳаммаси ёш меҳмонларимизнинг қалбида қизғин акс садо берди ва шу бугундан бошлаб, София руҳи, деб аталадиган ажойиб фестиваль руҳини вужудга келтиришга кўмаклашди.

Болгария Компартияси Марказий Комитети, болгар ҳукумати ва халқи номидан Тодор Живков фестивални муваффақиятли ўтказишда бебаҳо ҳисса қўшганликлари учун халқаро ва миллий тайёргарлик комитетларининг, ёшлар ташкилотлари раҳбарлигининг ва барча мамлакат делегацияларига миннатдорчилик билдирди.

Швеция. Стокгольм шаҳар ратушасининг ташқи кўриниши. В. Савостьянов фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

БМТДАГИ СССР ВАКОЛАТХОНАСИНИНГ У ТАНГА ИМЗОСИЗ НОТАСИ

НЬЮ-ЙОРК, 10 август. (ТАСС). СССРнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги доимий ваколатхонаси БМТ Бош секретарига имзосиз нота топширди. Нотада бундай дейилади: Совет Иттифоқи империализм, эски ва янги мустамлакачилик кучларига қарши, ўз миллий-озодлиги учун курашаётган халқларга ҳар томонлама ёрдам ва мадад беришдан иборат ўзгармас сиёсатига амал қилиб, Бирлашган миллатлар ташкилоти Бош Ассамблеяси ва Хавфсизлик кенгашининг мустамлакачилик режимлари қолдиқларини ҳамма жойда ва тез тугатишга қаратилган қарорларини оғишмай бажариб келмоқда.

Нотада таъкидлаб айтиладики, Совет Иттифоқи Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеяси ва Хавфсизлик кенгашининг Жанубий Родезияга нисбатан қабул қилган қарорларини ҳамиша изчиллик билан бажариб келди ва бажармоқда ва бунда тинчлик ҳамда хавфсизлик манфаатлари Жанубий Родезияда ирқчи-фашист режимини тугатишни, зимбабве халқига мустақиллик берилишини талаб қилаётганлигига асосланади.

Ана шу принципиал позицияга таяниб, Совет Иттифоқи Хавфсизлик Кенгашида Жанубий Родезияда озчиликни ташкил этган ирқчилар режимига қарши чора кўрилишини кўзда тутган резолюцияни ёқлаб овоз берди ва бу тадбирларни амалга оширишда самарали иштирок қилишга тайёрдир.

СССР Жанубий Родезиядаги ирқчи-фашист режимини танимайди. Бу режим билан ҳеч қандай муносабат ўрнатган ҳам эмас ва бундан кейин ўрнатмайди ҳам. Совет Иттифоқи Хавфсизлик Кенгашининг Жанубий Родезияга нисбатан кўриладиган чоралар тўғрисидаги ҳамма талабларига қаттиқ риоя қилмоқ учун зарур тадбирларни кўрди. Ана шу тадбирларга қўшимча равишда СССР Жанубий Родезия билан почта-телеграф, телефон алоқаси ва бошқа хилдаги алоқани таъминлашдан воз кечди. Совет Иттифоқи африка халқларини эксплуатация қилиш ва бостиришда Жанубий Родезиянинг иттифоқчилари бўлмиш Жанубий Африка Республикаси ва Португалия билан иқтисодий, савдо-сотиқ, денгиз алоқаси ёки бошқа хилдаги алоқаларни ҳам ўрнатган эмас.

Нотада яна бундай дейилади: Англиянинг Жанубий Родезиядаги аҳвол учун алоҳида жавобгарлигини, шунингдек Жанубий Родезияда ирқчилар режими ҳокимият тепасида ҳали ҳам қолиб келаётганлиги учун АҚШ, Жанубий Африка Республикаси, Португалия, Германия Федератив Республикаси ва ғарбдаги бошқа баъзи мамлакатларнинг халқаро майдонда сиёсий жиҳатдан жавобгар эканлигини кўрсатиб ўтмай иложи йўқ. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг аъзоси бўлган Жанубий Родезияда ҳамда Африканинг жанубида ўзларининг сиёсий, иқтисодий ва ҳарбий-стратегик позицияларини сақлаб қолишга интилаётган бу давлатлар жанубий родезия режими билан иқтисодий, савдо-сотиқ алоқаларини ва бошқа хилдаги алоқаларни қўллаб-қувватлаб келмоқдалар. Бу эса қонунга хилоф бўлган ана шу режимни рағбатлантириш ва жипслаштиришга ёрдам бермай қололмайди.

Совет Иттифоқи, деб таъкидлаб ўтилади нотада, Жанубий Родезия халқининг ўз озодлиги ва миллий мустақиллигига эришиш йўлидаги ҳаққоний ва қонуний курашига бундан буён ҳам қўлидан келган ҳамма ёрдамни кўрсатаверади. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Зимбабве халқининг чинакам мустақиллигини таъминлашга қаратилган қарорларини амалга ошириш учун изчиллик билан курашаверади.

ГАЗЕТА ЧАҚИРИҒИ

НЬЮ-ЙОРК. 9 август. (ТАСС). «Нью-Йорк таймс» газетаси ўзининг редакцион мақоласида АҚШ ҳукуматини Вьетнам Демократик Республикасини бомбардимон қилишни тамомила тўхтатишга ва ВДР вакиллари билан Парижда бўлаётган учрашувдаги мушкулликни шу тариқа йўқотишга чақирди.

Жанубий Вьетнам. Жанубий Вьетнамни озод қилиш Халқ қуролли кучларининг жангчиси душманга қарата ўт очмоқда. У қуролини уриб туширилган Америка вертолётининг устига қўйиб олган. ВИА—ТАСС фотоси.

ХАВФСИЗЛИК КЕНГАШИ МУҲОКАМАНИ ДАВОМ ЭТТИРАДИ

НЬЮ-ЙОРК, 8 август. ТАСС мухбири Э. Баскаков хабар беради:

Исроилнинг Иорданияга қарши қилган янги тажовузлари муносабати билан яқинда Шарқда вужудга келган хатарли вазият тўғрисидаги масала Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Хавфсизлик кенгашида уч кундан бери муҳокама қилинмоқда. Хавфсизлик кенгашининг кечаги мажлисида Иордания, Исроил, Бирлашган Араб Республикаси, Сурия, Ироқ ва Саудия Арабистони вакиллари маслаҳат овози билан ҳозир бўлдилар.

Иордания вакили Ал-Фарра сўзга чиқиб, Исроилнинг Иорданияга қарши янги агрессия қилганлиги рад этиб бўлмайдиган далиллар билан исботланганлигини ва ҳатто буни Тель-Авивнинг расмий кишилари ҳам тан олаётганлигини уқтириб ўтди. Яқин Шарқдаги аҳвол кескинлашаётганлигининг асосий сабаби шуки, деди Иордания вакили, Исроил ўтган йилги июнь агрессияси вақтида босиб олинган араб территорияларини ғайри қонуний равишда оккупация қилиб туришни давом эттирмоқда.

Ал-Фарра айтдики, аввало, Исроилнинг оккупациячи қўшинларини араб территорияларидан чиқартириб юбориш зарур.

Исроил вакили Кекоа Исроил-Иордания ўртасида жанглар тўхтатилган райондаги кескинлик кучайиб кетганлиги учун айбни яна араб давлатларига тўнкашга уриниб кўрди. Кекоа араб аҳолисининг Исроил оккупациячиларига қуролли қаршилик кўрсатаётганлигини «Исроилга қарши агрессия», деб баҳолади.

Сурия вакили Томе Исроилнинг Иорданияга қарши қилаётган қуролли иғвогарликлари Исроил ҳарбийлари қилаётган тажовузкорлик ҳаракатларининг бир қисми эканлигини кўрсатиб ўтди. У, Хавфсизлик кенгашидан Исроилнинг араб давлатларига қилаётган қуролли ҳужумларини тўхтатмоқ учун жуда кескин чоралар кўришни талаб этди.

Дания вакили С. Миллбинь Исроил авиацияси 4 августда Иордания территориясини ваҳшиёна бомбардимон қилганлиги муносабати билан ўзининг «афсуслланганлиги ва ҳаяжонланганлигини» билдирди. Бирок, у «бу можарода қатнашаётган томонларнинг ҳаммасини жангларни тўхтатиш тўғрисидаги битимни бундан буён бузмасликка» чақириш билан чекланиб қўяқолди.

Исроил агрессиясининг давом этавериши, деди Ироқ вакили Пачаче, бутун дунёда тинчлик учун жуда жиддий оқибатларга олиб келиши мумкин. Ироқ вакили Исроил ҳарбийларининг жиноий ҳаракатларини тўхтатиш учун энг кескин чоралар кўриш кераклигини айтди.

Венгрия вакили Тардос сўзга чиқиб айтдики, араб аҳолисининг босқинчиларга ва оккупациячиларга қонуний қаршилик кўрсатаётганлигини, Исроил вакили айтганидек, агрессия, деб аташ мумкин эмас. Ўзгаларнинг ерини зўрлик қилиб босиб олишган ва шу ердан чиқиб кетишдан бош тортаётганларгина агрессордир, деб таъкидлади Венгрия вакили.

Сенегал вакили Бойя сўзга чиқиб, Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Яқин Шарқдаги аҳволни сиёсий йўл билан бартараф қилишга қаратилган ҳаракатларига путур етказиш мақсадида Исроил томонидан Иорданияга қарши қилинаётган агрессияни қоралади.

Хавфсизлик кенгашининг эндиги мажлиси 9 августда ўтказилади.

БОГОТАДАГИ ЯРМАРКАДА

БОГОТА, 9 август. (ТАСС). Бу ерда ўтказилаётган VII халқаро ярмаркадаги Совет павильонига келган кишилар ўз фикрини ёзиб қолдирувчи дафтарда «Совет Иттифоқининг муваффақиятларига қойилмиз», деган сўзларни жуда кўп ўқишлари мумкин. Колумбияликларнинг жуда кўпчилиги Колумбия билан Совет Иттифоқи ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлашнинг, СССР билан дипломатия муносабатлари ўрнатишнинг муҳимлигини таъкидламоқда. Бундай муносабатларнинг янада ривожлантирилиши, уларнинг фикрича, Колумбиянинг иқтисодий ва маданий тараққиётини жадаллаштиришга имкон беради ва ҳамжиҳатликка кўмаклашади.

VII халқаро ярмаркада дунёдаги 38 мамлакатнинг, шу жумладан СССР, Польша, Чехословакия, Германия Демократик Республикаси, Румыния, Венгрия, Югославиянинг фирмалари ва ташқи савдо ташкилотлари қатнашмоқда.

Конго (Браззавиль) ҳукуматининг қарорлари

Браззавиль, 9 август. (ТАСС). Кеча президент А. Массаба-деба раислигида янгидан тузилган Конго (Браззавиль) муваққат ҳукуматининг биринчи мажлиси бўлди. Конго радиосининг бугун хабар беришича, мажлисда 1963 йил август революциясининг беш йиллиги байрамига тайёргарлик масаласи қараб чиқилган.

Ҳукумат, деб таъкидлади радио, революция йиллигини тантанали вазиятда «Аҳолининг тўла ва самарали иштироки»да нишонлаш ҳақида якдиллик билан қарор қабул қилди.

Ҳукуматнинг қарорига мувофик, 10 августдан 17 августгача Браззавилда миллий маданиятнинг иккинчи ҳафталиги ўтказилади. 12 августда пойтахтда Совет Иттифоқининг ёрдами билан қурилган «Космос» меҳмонхонаси расмий суратда очилади.

АГНЮ — ВИЦЕ-ПРЕЗИДЕНТЛИККА НОМЗОД

МАЙАМИ, 9 август. (ТАСС махсус мухбири). Республикачилар партиясининг съездида кечаги якунловчи мажлисида Мериленд штатининг губернатори Спиро Агнюни вице-президентликка номзод қилиб тасдиқлади.

Никсон таклиф қилган Агню номзоди бир овоздан маъқулланди.

«ЧИРОЙЛИ ВАЪДАЛАР»

НЬЮ-ЙОРК, 9 август. (ТАСС). Савдо саноат доираларининг органи бўлган «Олл-стрид жорнэл» газетаси «Чиройли ваъдалар», деган маъноли сарлавҳа остида эълон қилган ўзининг редакцион мақоласида сайлов олдидан ҳаддан ташқари кўп ваъдалар бермаслик керак, деб республикачилар партияси ва демократик партия раҳбарларини огоҳлантирди. АҚШ учун бундай огоҳлантириш янгилик эмас, чунки у ерда сайловлар ўтиб бўлган куннинг эртасигаёқ унутилиб юбориладиган катта-катта ваъдалар бериш ва сайлов олдидан ҳаммани тинмай алдаш буржуа номзодларига одат бўлиб қолган.

Ваъдалар беришдан тийилиб туриш ҳозир шунинг учун зарур бўлиб қолдики, деб тушунтиради газета, усиз ҳам ҳар иккала партияга ишонч камайиб кетди. Ваъдалар бажарилмай қолганидан кейин, дейилади сўнгра мақолада, бунинг натижасида ҳамманинг ихлоси қайтиб, таъби тирриқ бўлади, холос. «Портлаш даражасига келиб қолган ирқий муносабатларга келганда буни ҳақиқатан хатарли нарса дейиш мумкин».

Республикачилар партиясини қувватлаб келаётган «Чикаго трибюн» газетаси ўзининг бош мақоласида мамлакатда норозилик ўсиб бораётгани учун бутун айбни демократлар ҳукуматига юклаб, демократлар «мунофиқлик ва алдамчилик борасида ҳаммадан ўзиб кетдилар», деб ёзмоқда. Сайлов олди жазавасига берилиб кетган «Чикаго трибюн» газетаси ҳозирги ҳукуматни айблаб, у Америка қўшинларини 1965 йил рождество байрамигача Вьетнамдан қайтариб олиб келишга ваъда беришга бердию, лекин бу қўшинлар шу дамгача у ердаги «дўзох азоби»дан қутқарилгани йўқ, деб ёзмоқда.

«Ҳозирги ҳукуматнинг ростгўйлик даражаси ички фронтда ҳам бундан қолишмайди, деб таъкидлайди сўнгра газета. Солиқларни ҳеч бир ошириш ниятимиз йўқ, деб аввал бошда халққа шаъма қилиб қўйган Жонсон ҳукумати қўққисдан 180 градус бурилиб ўн процентга қўшимча солиқ жорий қилди.

... Ҳукуматнинг инфляцияга йўл қўймаслик тўғрисида берган ваъдаси ҳам ёлғон бўлиб чиқди. Қимматчилик йилига тахминан 5 процентдан ошиб бормоқда».

Карнавал томошасига ўхшаб Майами-бичда ўтказилаётган съездда республикачилар партиясининг раҳбари «яна ишонч қўзғотишга» ва янги йўл тутишга ваъда берди. Лекин республикачиларнинг сайлов олди платформасида хоҳ Вьетнам проблемаси борасида, хоҳ шаҳарлардаги кризис борасида таклиф қилаётган сиёсати аслини олганда демократлар ҳукуматининг сиёсатидан зарра фарқ қилмайди, деб ёзади обзорчи Рестон «Нью-Йорк таймс» газетасидаги мақоласида.

«Америкадаги ҳозирги сиёсий танглик ишонч камайиб бораётганлигининг танглигидир», деб ёзади Рестон. «Республикачилар демократларга бўлган «ишонч камайиб бораётганлиги танглигини» қораламоқдалар ва ўзларига нисбатан ишончни камайтириб, яна танглик туғдирмоқдалар, дейилади обзорчининг мақоласида. — Улар ички ва ташқи сиёсат мақсадлари тўғрисида ваъда қиладилар-у, аммо бу мақсадларга эришиш учун ҳеч бир иш кўришга тайёр эмаслар. Ҳатто Майами-бичдаги делегатлар ҳам сайлов олдида айтилаётган чиройли сўзлар билан реал воқелик ўртасидаги фарқ катталигини яхши биладилар».

ОБ-ҲАВО

Бугун кундузи республикамизда ҳаво очиқ келади. Шимолдан секундига 7—12 метр тезликда шамол эсади. Ҳарорат 38-43 даража.

Тошкентда ҳаво очиқ. Шимолдан секундига 5-10 метр тезликда шамол эсади, 38-40 даража иссиқ бўлади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Концерт, 9.30 — «Баҳор» ансамбли созандалари чалади, 10.30 — «Бинокорлар, байрамингиз муборак» (концерт), 11.15 — «Табассум» радиожурнали, 12.15 — Эрталабки салом (Москва), 13.30 — Талабларга мувофиқ концерт (русча), 14.00 — «Пахтакор» радиожурнали, 15.10 — Талабларга мувофиқ концерт, 15.50 — «Бинокор-шарафли касб» (русча), 17.40 — Экран янгиликлари, 18.00 — Музикали салом, 18.40 Н. Скобцев куйлайди, 19.20 — «Музикали глобус», 20.00 — «Ёшлик» программаси, 20.30 — «Жонажон Тошкент», 21.00 — «Дунё харитаси олдида», 21.10 — Кечки концерт, 22.20 — «Табассум» (такрорий эшиттириш), 23.10 — Дам олиш концерти.

12 АВГУСТДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25—Концерт, 9.15 «Бир қишлоқда», 9.30 — В. Князев, Вальс-поэма, 9.50 — «Биз—интернационалчилармиз» (тожикча), 10.30— Қўшиқлар, 11.15 — «Беш кунлик ва ишлаб чиқариш» (русча), 11.25 — Ёш ижрочилар концерти, 12.15 — «Коммунист», 13.30— Енгил чолғу куйлари, 16.10 — Чет эл классик музикасининг танланган саҳифалари. Ференц Лист, 16.50 — «Правда» газетасининг обзори, 17.00 — «У биринчилардан эди» (татарча), 17.20—Қозоқ куйлари, 18.00 — «СССР — қудратли индустриал давлат», 18.10 — Чолғу куйлари, 19.20 — Концерт, 20.00 — «Юность Узбекистана» программаси, 20.30 — Ёшлар учун концерт, 21.00 — Халқаро мавзуларда суҳбат, 21.10 — Кечки концерт, 22.30 — М. Бобоев. «Она қалби» (радиопостановка), 23.40 — Ўзбек куйларидан концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 10.00 — Мультфильм, 10.20 — Қувноқлар даврасм (боғча болаларининг концерти), 10.45 — Ҳарбий сир (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 12.10 — Сеҳрланган бола (кинофильм), 12.50— Оталар жасорати, 13.30 — Навоий номида (илмий-оммабоп фильм) 13.40 — Ёз ҳикоялари (бадиий фильм), 18.55 — Кўрсатишлар программаси, 19.00 — Қурувчилар кунига бағишланган эшиттириш, 19.30 — Қурувчилар учун концерт, 20.30 — «Ахборот» информацион программаси (рус тилида), 22.10 — Наштар (сатирик киножурнал, рус тилида), 22.20 Икки дил достони (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.00 дан МОСКВА КЎРСАТАДИ.

12 АВГУСТДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.55 — Кўрсатишлар программаси, 19.00 — Ленин бўлган жойлар бўйлаб.

Рус тилида: 19.20 — Теле-янгиликлар, 19.35 — Мен ҳаёт деб билинг (кинофильм, 19.45 — «Звезда Востока» журнали, 20.25—Кўрсатишлар программаси ва эълонлар.

Ўзбек тилида: 20.35 — Теле-янгиликлар, 20.50 — Колхоз—юксалишда, 21.20 — Я Камол. Инжа Мамад (биринчи қисми), 23.00 — Ярим аср йилномаси. 1947 йил (ҳужжатли фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — ДУШАНБА ТЕЛЕСТУДИЯСИНИНГ ЭШИТТИРИШЛАРИ.

КИНО

Исёнчи — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун)

Чингачгук — Катта илон — «ЎЗБЕКИСТОН» «ЧАЙКА», «ДРУЖБА» (1 ва 2 залларда) «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун)

Антиҳона — «ВОСТОК», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун)

Вестерплатте — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун)

Изланиш — «МОСКВА» (кеч соат 9.40 минутда)

ЁЗГИ БИНОДА

Чингачгук — Катта илон — «ФЕСТИВАЛЬ».

Антиҳона — НАВОИЙ номли.

«Сатурн»нинг йўли (1-2 сериялар) — «ХИВА»

Золтан Карпатининг тақдири (1 ва 2 сериялар) — ТЕЛЬМАН номли.

ФАҚАТ САНЪАТ САРОЙИДА
12 августдан
«ТОШКЕНТ, ЗИЛЗИЛА»
Янги бадиий ҳужжатли рангли кинофильм
ПРЕМЬЕРАСИ
Ўзбекистон илмий-оммабоп ва хроникал ҳужжатли киностудияси маҳсулоти.
Фильм авторлари — Малик Қаюмов, Генрих ГУРКОВ.
Режиссёр—СССР халқ артисти МАЛИК ҚАЮМОВ.
Шу билан бирга қисқа метражли: «УНБИРУ-БИР» («Пахтакор» командаси ҳақида), «АСКИЯ», «САЛОМ ҲИНДИСТОН» фильмлари ҳам кўрсатилади.
12 август кеч соат 7 да фильм ижодкорлари билан учрашув ўтказилади.
Сеанслар: эрталаб соат 11 ва кеч 7 яримда бошланади.
Коллектив бўлиб кўриш учун заявкалар қабул қилинади.
Справкалар учун телефонлар: 4-21-74, 4-20-34.

17-ҚИШЛОҚ ҲУНАР ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1968 ўқув йилига
17 ва ундан ортиқ ёшдаги
ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАРНИ ҚАБУЛ ҚИЛАДИ
7 ойлик ўқиш муддати билан экскаватор-машинистлари, 4 ойлик ўқиш муддати билан бульдозерчи - скреперчилар тайёрлаш учун ўқишга қабул қилади.
Ўқишга кириш учун 7-10 синфни тугатганлиги ҳақида гувоҳнома ёки аттестат, турар жой, оилавий аҳволи ва соғлиғи ҳақида справкалар, иккита фотосурат (3х4 ҳажмида), автобиография ҳамда аризалар талаб қилинади.
Паспорт, ҳарбий билет ёки ҳарбий комиссариат рўйхатидан ўтганлиги ҳақида гувоҳнома шахсан кўрсатилади.
Ўқишга қабул қилинганлар стипендия, овқат, кийим-бош ва ётоқхона билан таъминланадилар.
Ўқишлар 1 сентябрь ҳамда 1 ноябрдан бошланади.
Мурожаат учун адрес: Наманган область Поп район, Уйғурсой посёлкаси.

В. Д. ЖУРИН НОМИДАГИ МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ЎРТА ОСИЁ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИРРИГАЦИЯ ИНСТИТУТИ
1968 йилга
қуйидаги мутахассисликлар бўйича кундузги
АСПИРАНТУРАГА ҚАБУЛ ҚИЛИШНИ
Давом эттиради
Қўриқ ерларни ўзлаштириш ва мелиорация, тупроқшунослик инженерлиги, гидротехник қурилиш ва қурилмалар, қурилиш ишлаб чиқариш механизацияси ва технологияси.
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Я. Колас кўчаси, 24-уй

«УЗГИПРОСЕЛЬСТРОЙ» РЕСПУБЛИКА ЛОЙИҲАЛАШ ИНСТИТУТИГА
ва институтнинг Тошкент, Наманган, Термиз, Гулистон, Фарғона, Бухоро, Қарши, Урганч, Нукус шаҳарлари филиалларида ишлаш учун
инженер-техник ходимлар (лойиҳачилар), қурувчилар архитекторлар, ер тузувчилар, сантехниклар, иссиқлик техниклари, электриклар, технологлар, алоқачилар, газ таъминоти бўйича мутахассислар, сметачилар
КЕРАК
Қабул қилинганлар турар жой билан таъминланадилар.
Меҳнат ҳақи лойиҳалаш ташкилотларининг биринчи группаси бўйича тўланади.
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Чилонзор массив, Волгоград кўчаси, «Узгипросельстрой» институтининг янги биноси ҳамда Первомайский кўчаси, 97-уй

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ЮТУҚЛАРИ КЎРГАЗМАСИДА
(«Ғалаба» боғида)
13 август кундуз соат 4 да
«Шлейф ва коллекторларда туриб қолган намгарчиликка қарши кураш» деган темада
ЛЕКЦИЯ ЎТКАЗИЛАДИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ЮТУҚЛАРИ КЎРГАЗМАСИДА
(«Ғалаба» боғида)
15 август кундуз соат 4 да
«Пахта ва химия» деган темада
ЛЕКЦИЯ ЎТКАЗИЛАДИ

«ФИЗКУЛЬТУРАЧИЛАР КУНИ»
байрамига бағишлаб
15 августгача
ТОШКЕНТНИНГ «ВОСТОК», «СПУТНИК», ФЕСТИВАЛЬ», «ДРУЖБА» «НАВОИЙ» номли, ПОЙАФЗАЛЧИЛАР САРОЙИ, КИНОТЕАТРЛАРИДА спорт темасини ёритган бадиий ва ҳужжатли фильмлар
ФЕСТИВАЛИ ЎТКАЗИЛАДИ

БИЗНИНГ АДРЕС ВА ТЕЛЕФОНЛАР: ТОШКЕНТ. «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — В36545. Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323. Масъул секретарь — В34455. Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283. Партия турмуши — В33469. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — В31216. Халқаро ҳаёт — В37604. Коммунистик тарбия — В31455. Саноат капитал қурилиш ва транспорт — В34780. Совет қурилиши — В33258. Қишлоқ хўжалиги — В37604. Адабиёт ва санъат — В32036, В37221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451. Маҳаллий ахборот ва спорт — В32347. Оммавий ишлар ва хатлар — В38679, В33553. Иллюстрация — В34524. Стенографистка — В37343. Корректура — В37162. Эълонлар — В38142. Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон 48—85, Бухоро 31—41, Қарши 22—83, Нукус 42—63, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88, Урганч 34—55.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Б. № — 187. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 14915.